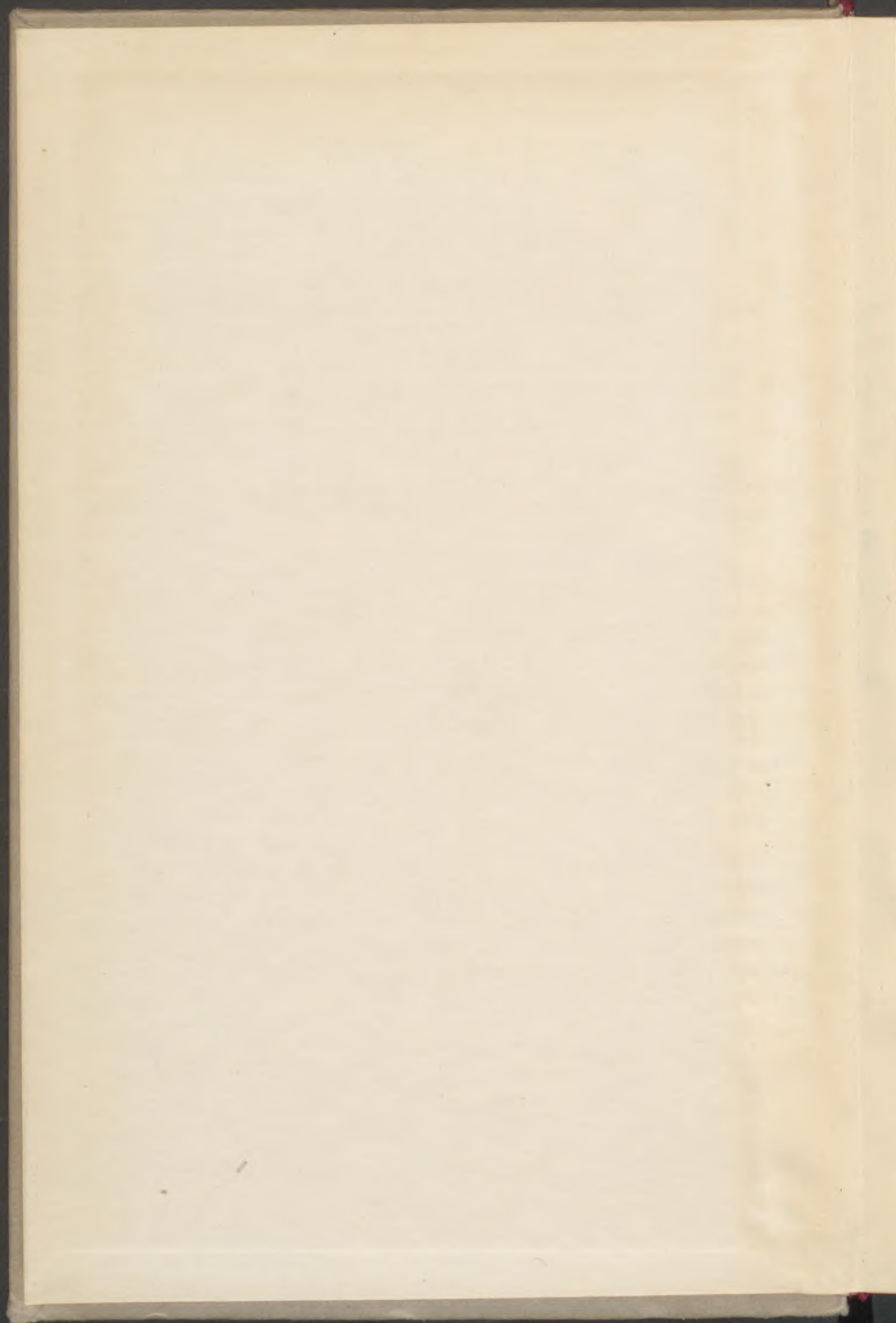


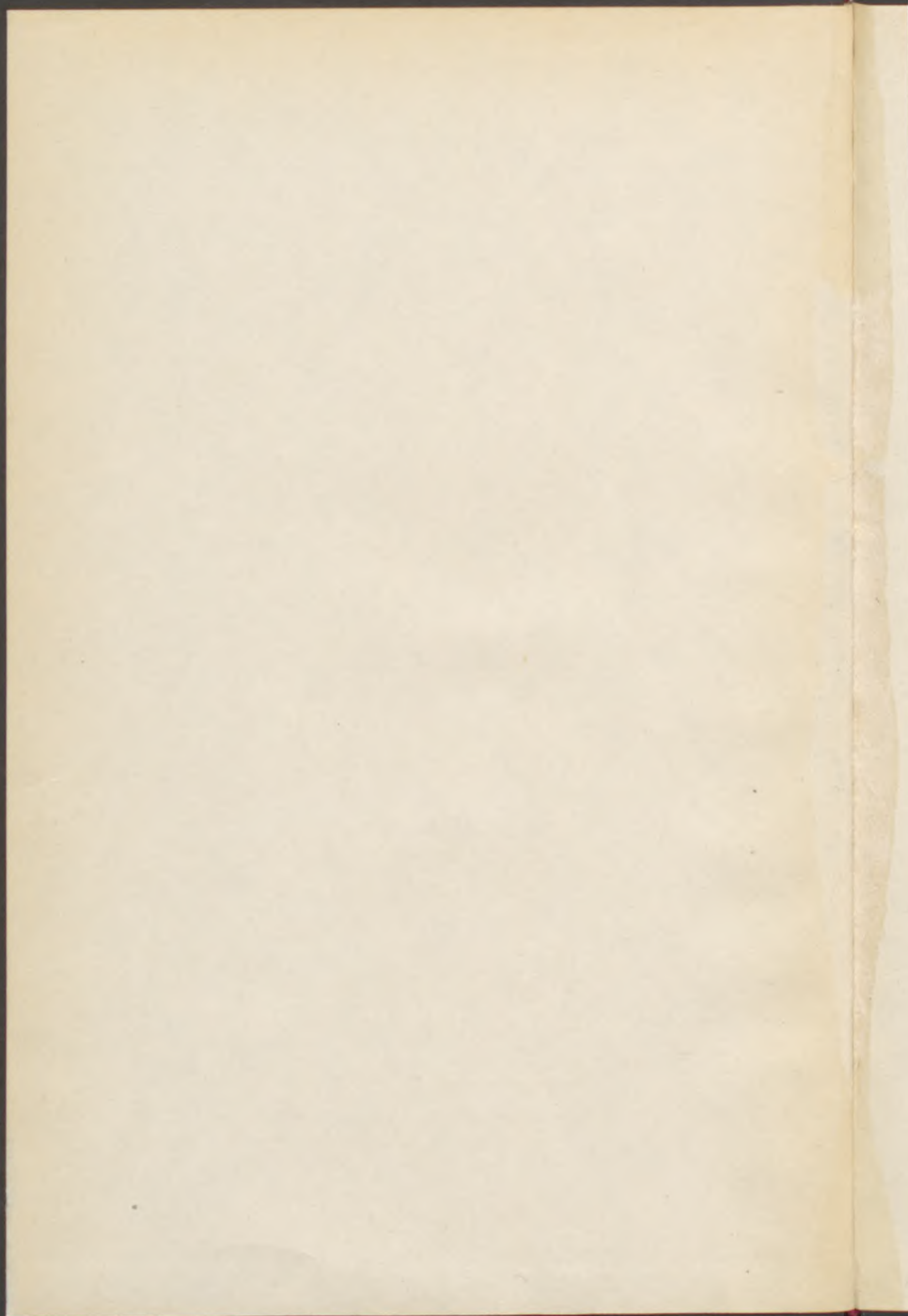
MB

71545

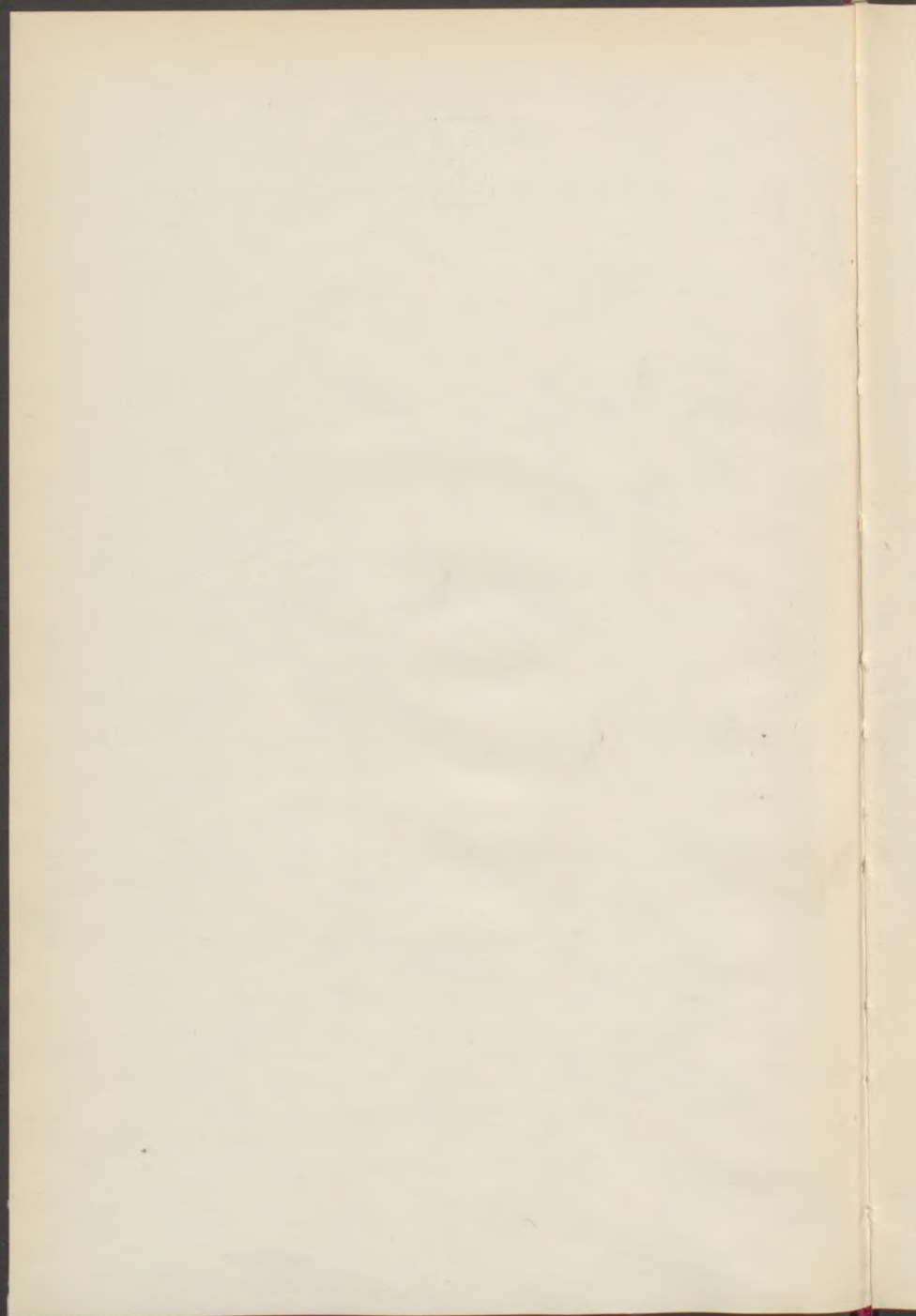
BÉKESSÉG-NEKTEK, UTAK!









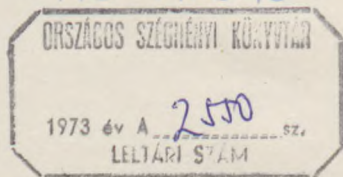


KISS BENEDEK
BÉKESSÉG NEKTEK,
UTAK!

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST



MB 71.545

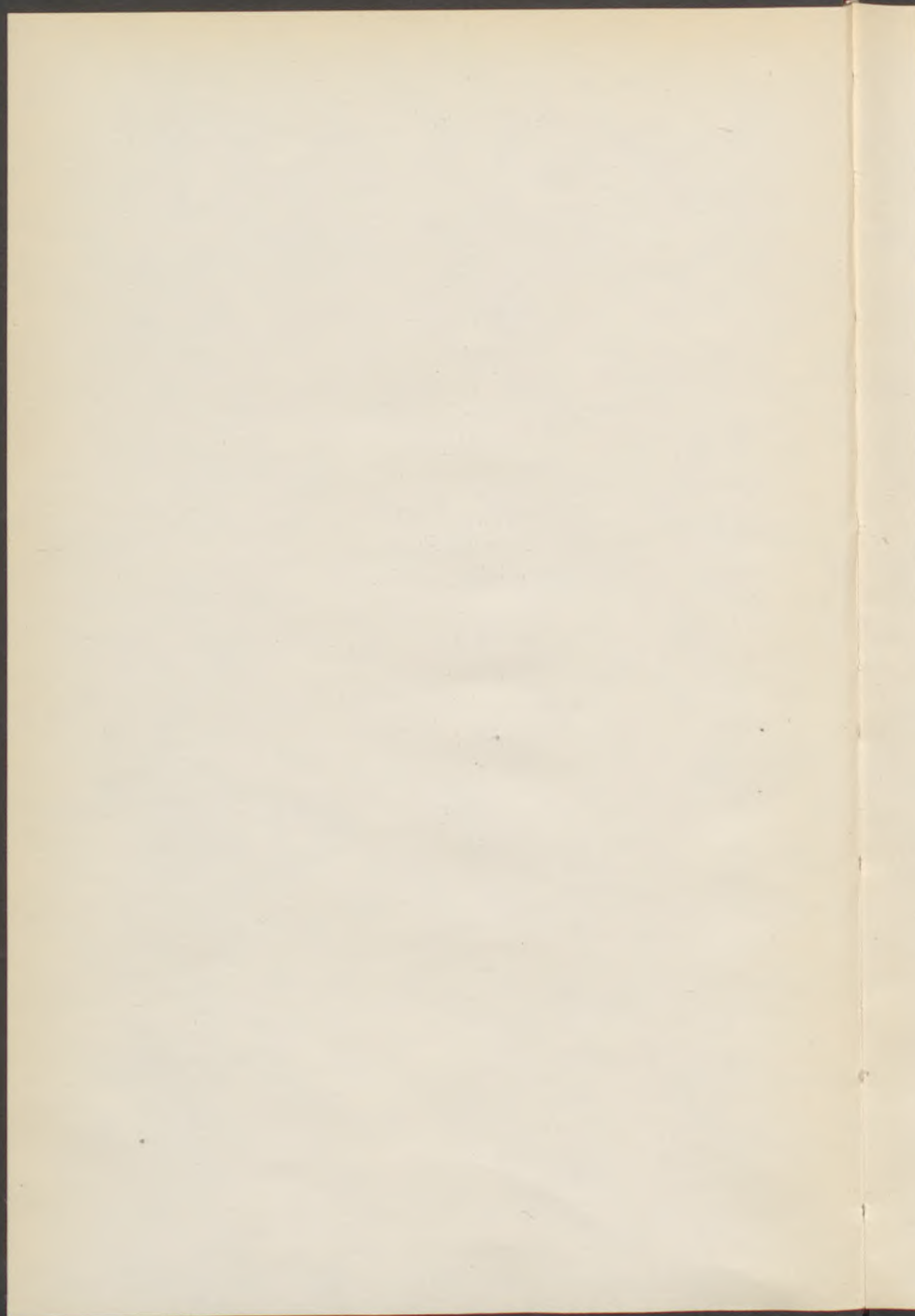


KÖLTÉS ZET

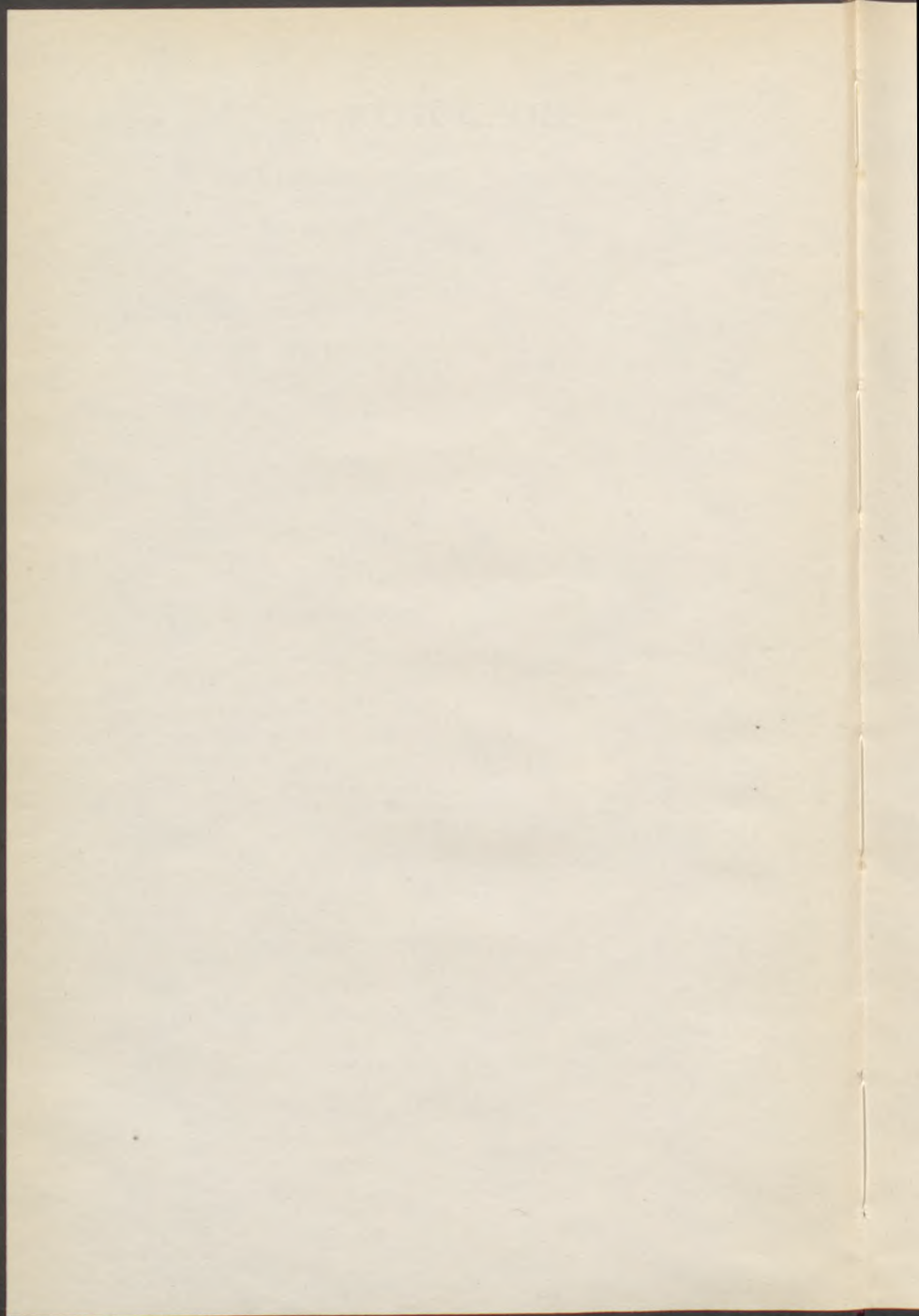
Kavics –
repül
vizet ér
s a végtelenben
csobban

hazátlan bánat
bánat-hazában
csillag-bógáncsosban

dal
dalom
fáj –
dalom
fáj
dalom
fáj



HOLDÖZÖN



AHOL LEGFEKETÉBB

Ahol legfeketébb a víz,
ott merült el rejtélyesen,
én meg utána,
számot se vetve,
kibírhatja-e a szív.

Bírod-e majd és
mi lök a mélybe?
kötelesség?
vagy őskaland?
mint az asszonyok szeretése!

Fogaim összekocódnak:
vagy fölhozom,
vagy a víz: bölcsőnk,
örök szülőnk lesz
rengető ravatalom!

EMBER VAGY MADÁR?

Szemem szűkül, zuhog rám az éj.
Sárkánytüdők, lombos fellegek
zizegnek és vörhenyes levél.
Esz ver és rőt levél temet.

Kávészész és borospohár
dúcorog az asztalon. Magam,
kócsag forma ember vagy madár,
csörtetek az éj bokraiban.

Itt az éj, hát újra itt az éj!
Harcstatek hűvös mint a sár.
Farka megcsap: rebbenek, futok,
kócsag forma ember vagy madár.

KUTYÁK

Kutyák eregetik az ugatást,
mint a halak a buborékot.
Mélykék, pavlovi éjszakák
fölött csillagzik, bozsog az égbolt.

„Metszett nyakunkon herezacskók:
steril lombikok nőnek.
Dühünk habja csurog.
Csöpög nedve ingereinknek.

Láncos hínár: idegeinken
gyávaság pórása, konc és kolonc.
Tömi a vitrint hány piti-érem!
Nem volt korcsabb sosem a korcs.

Undorodnak az igazabb társak,
csattognak kiverve, habos foggal.
Mi vermelünk nekik nyársat.
Sárga húgy lelkünk a lombikokban.

Bebugyogjuk az éjszakát,
görbe kandúrnak rá a holdat,
s addig hergeljük szegény cicát,
míg Isten könnyei elpotyognak.”

Bugyog az idült ugatás,
ám Mäcky Messer, a cápa,
jön mint vén parkőr, s minden kutyát
fölszúr szemétnek sétabotjára.

DEVALVÁCIÓ

Leveleit
szórja a szomorúfűzfá,
legyen
még szomorúbb.
Lezuhog a lomb s a téren a hinta
billeg
gazdátlanul.

Jönnek, leszerelik.

S a levelet is gondosan, szépen
a kertek lágerében
halmokba terelgetik.

Füst –
Égalja,
szemünk alja
feketedik.
Füst –

JUHARCSILLAG

Rászárad a levegő
csontra, ágra.
Őszidő.

Szederjes ha itt-amott
megmaradt még fán a lomb.

Hullik, hullik fejemre.
Ha elfutnék,
mi lenne?

Csillaglevél vállamon.
Juharcsillag.
Vállalom.

Tábornoklomb is szakad.
Ahhoz nincsen váll-lapom.

Tölgyfalevél, másra szállj!
Költő vagyok.
Közkirály!

ÚJ DALOK SZÜLETÉSE

Hogy dalt fakassz,
kilököd
öklöd
a levegőbe.

Kezedbe akad egy húr.
Pengeted.
Köldökzsinór.

Hát nem a dal, a harmónia!
Fájdalom az!
Emberfia!

Krisztusként feszül a villanyhuzal.
Nem születik
abból se dal.

Álmod
madarát
felrebbented:
köröz,

nem szól,
köröz feletted,
nem szól,
elmegy.

Idegese vagy, az előírt cigarettákat elszívtad;
már mind elszívtad az előírt cigarettákat – –

Kapod,
marokba fogod a földet,
kapod a köldökzsinórt, a villanyhuzalt,
álmodat: a madarat,
fogod egyszerre mindet,
remegő kézzel
összegyúrod
levegő-éggel,
meggyújtod idegszálaidat,
ropognak mint a venyigeláng,
erek pántolják
rágó agyad,
kotlasz, nyüszögsz a titok-tojáson,
kiég a véred,
émelyegsz – felkél a nap,
üszkölődsz – lemegy a nap,
kilobban véred és beroskadnál épp,
mikor meghallod,
hirtelen hallod,
érzed kaparni, pityegni, verni,
meghallod énekelni a Dalt!

Nézdeled,
csipogtatod,
s egyszerre nagyon magad maradsz.
Madár – motyogod,
magára hagyod.
S elrepül, te meg zuhansz,
sírva hullsz magányod szájüregébe.

S holnap,
hogy dalt fakassz,
kilököd újra
öklöd
a levegőbe – – –

PILLANAT

Pillanat míg
pillád csuklik,
felbukik finom csapágyon –
pillanat míg
rádcsapódik,
kirabolt kagyló,
árvaságom.

Amit kapok,
zsebrevágom.
A torkomba korsó ugrik,
hernyók rágnak koponyámon:
halántékon rágó erek.

Ha sziréna lenne számból,
gyenge szíved hasadna meg:
kékláng-szakáll ha fellobban,
szemed kazla lángol nyomban.

Halántékon rágó erek:
hernyók rágnak koponyámon,
a torkomba korsó ugrik,
amit kapok,
zsebrevágom.

Pillanat míg
pillád csuklik,
felbukik finom csapágyon –
pillanat míg
rádcsapódik,
kirabolt kagyló,
árvaságom.

LEVÁGHATATLANUL

Arcotok előszobájában leülök.
Nem megyek be, isten őrizz!
Arcotok előszobájában fogasok.
Arcomat leveszem, fölakasztom.

Arcotok előszobájából kimegyek.
Nem ülök ott, isten őrizz!
Időtök ingájaként ott leng
árva, levághatatlan arcom.

EMBER

Csak leng az ember mint az ökörnál,
szél himbálja, viszi huzat . . .
Kéz és láb vagy amőbanyúlvány,
mikkel a horgonyzó bokrokba kap?

S majd lóg az ember, bokron a cérna,
megkötve keze is, a lába is,
lóg ernyedten, bár ezer dolga
lenne ha volna még ő maga is.

1963-72.

NAPOK FOGYÁSÁN

Napok fogyásán
utak, házak
sötét habokkal
lüktetnek, áznak,
ablak rácsán,
ajtó résén
szörcsög szennyes,
sós sötétség.

Tüdejét
lekapcsolja az ember,
polgári mellény:
fölkasztja,
kopolyút vesz egy halszaküzletben,
cseréli
kezét
uszonyokra.

Lábon csak egy vak jár erre,
átlátszó bottal kopogtat –

fényeskedjék
jószerencse
néki és minden vakoknak!

FEHÉR MEZŐ

Sovány töltőtoll
fehér mezőben.

Hová?

Vér sötétjében,
sötét vér éjszakáján
hová?

Vézna vadászkutya –
lőtt nyulat,
fogolymadarat hord.

Bezabál velük a vadász és megy tovább,
émelygős, nikotinos csömör
a szeredásban,
és a szent hiábavalóság.

S előtte
vér sötétsége,
sötét vér éjszakája,
alvatag éjszakában
fehér mező.

Nyomtalan, fehér mező.

ORDAS KARÁCSONY

Fehér a csont, a csonton
a mész,
a hó,
a dér.

Karácsonyol
bennem a tél,
villog Heródes kése.

Fagy, dér,
vad-létezés, de
gondolatelőtti csönd,
s a csöndben isten
megszületése – –

A TÉLI HOLD

A téli holdat, szeretem én
a téli holdat!
A téli holdra éjfél felé
hóka paripák fölnyihognak.
Havat, lángot harap a csődör,
foga tüzében izzik a kanca –
éjfél felé a lány legelőkön
habosan átzúg a láz csatakja.

Mire a reggel fakutyákon
átbotorkál a bokros homályon,
s tömbösen, deresen, büszkén megáll:
patanyom, néhány álomcafát
karéjlik véres szemünk alatt,
s diszkrét zománcba dermed a táj.

EMBERTELENÜL

Felejtsd el magadat,
felejtsd el,
felejtsd el a napot, varjak
pernye-kavargását, talán a napból
peregnek ők is, na jó, aludj,
aludj, felejtsd el
magadat, semmi álmot,
semmilyen kábítószer ne kérj,
látomás nélkül, hallucináció
nélkül aludj, érzékeid
vesszeit nyesd meg, kacsozd le
idegszálaidat,
aludj,
felejtsd el magadat,
felejtsd el, mint aki megmenekül,
s lábát fölhúzva ül egy kavicsban,
bőre burkában,
gondolat nélkül és
embertelenül.

DÜNNYÖGŐ

Magadra mit
fentél,
fektesd a kést
melléd –
fektesd a kést melléd!

Sárgarózsa
nyílik,
becsorog a
résen –
fény alvad a késen.

Alvadt fény a
késen,
holdözön van,
nemlét –
fektesd a kést melléd!

Holdözön van,
nemlét,
csönd szítál a
mélyben –
csontok bunkerében

Csitulj, aludj
szépen

csontok bunkerében,

holdözön van,
nemlét:

csönd magzatvizében.

RÉGI SZARVAS

Tűz patája avart roppant.
Régi szarvas rőt szeme
füstök mögül, imbolyogva
mintha földeregene.

Vénhedt, ütött kutya mordul,
foga bennünk megcsikordul.
Holmi szarvas rőt szeme?
Láncszemek, őr. Tőr hegye.

ÉGI SZARVAS

Irtáson meghajszolt szarvas:

a zene
erdőbe fut.
Fájó testét
szép ravatalnak,
avarnak ott vesse,
ott.

Zöld makogású lombok,
zöld tipegésű levél –
hárfáját:
a halott
agancsot
tépi, tépi a szél.

SZÉL JÁR

Szél jár a padláslyukon,
tapogat
málló
vakolaton,
repedésekben bújik a szél –

átjár a betonfalon,
csontokon,
izomzaton,
csönd bozótos árnyán lopakszik,
áll fegyverekben
talpig,
vas borul vállán vasra –

jaj, janicsár-szél, janicsár-szél,
vértelen vas-szád
vérünket ne áhítózza!
árnyékod mellünket bemászó műpók!
füstlombos dzsungel keresztespókja
mellünkön,
radarernyőn,
az árnyékod!

HAJÓK

Déli szél fúj,
északi szél,
szánk öbléből a kínok hajói
tengerre futnak,
kilöki őket a vér
hánytorgó ósúr-dagálya,
ám kikötőbe
sohasem jutnak.

Bolyongnak
örvények foglyaiként –
szent világítótorony! sumér nap!
szabadulásukért
sebbé
hiába gyulladsz!

Keleti szél vagy nyugati szél –
uraim! jó lesz jól fogózni:

Mint az ikra,
az idő holdárasztott fenekén
sűrül, dagad a lomha flotta –
haddá verődnek a kínok hajói!

MÁSVILÁG

Hold: másvilág cégére!
Hold: bűneinkre bárca!
költészet transzparens!
szegények utolsó pogácsája!
metafizikánk bontott narancsa,
lócitrom-sárga!

Hold! napi sétád
a kozmosz komondor-farkcsóválása:
lengeted fényedet: béke, béke!
Szeretlek, nagy selyma! szerelmesek
szerencsepénze
a magas, mélykék vízben –

de amíg békédig érek,
itt poroszlóid törik a térdem,
farokhoz kötnek,
nyakbilincsben
vonszol a város, örvösödötten
csörög rajtam vas hit és vád,
ránt a kitátott Semmibe –
fekete

homok
pergeti be
lábam nyomát . . .

Szívom az űr vadszagát mint a kéjenc,
szőrét símogatom. Szerelmem,
vöröslik fényed
mélyén az időáramlásnak!

Szerelmem,
ilyenkor hamvadoz érted
cigarettaparázs-varázslat.

ANZIKSZ A JÓISTENNEK

Bizsergetem az éjszaka talpát, felparázsló
cigarettával járok az emberidő
neon-rovaros rengetegében, a 20. század
pavilonjában, fekete ég alatt,
kiszolgáltatva a napi kenyérnek, holnapi dalnak,
befogva hibbantó tükrök kalitkáiba, húgyköves
lovardákba hol zsokémánia pörgeti pálcáját, a szót,
járom a rakéta-kakukkos időt, az utolsó pavilont,
mindenem beszolgáltatva,
magam csak kiszolgáltatva,
kiszolgáltatva a viszonylatoknak, döglött anyag
kényének, kirakatoknak,
tudatom továbbá hogy
az emberidő minden második napján
illetlen öröm tölt el: nem borotválkozom,
valamint boldogságom még a jelen foglalatosság:
cigarettával bizsergetni az éjszaka talpát.

IN MEMORIAM D. THOMAS

Halottját
kiadja a szív – igen.
Ha elszáll a világ s fölszáll
a lélek hangok örvényeiben,
halállal suvikszolt lakkcipőben
füstök közt ha fölszáll ünnepien:
hogy maga maga maradjon:
halottját
kiadja a szív,
igen!

LÉLEK, VÁZÁBA TŰZVE

Lélek –
vázába tűzve
virraszt
hogy árnyát elűzze,
magát, nevét,
sziromlevélre mit a Nap írt,
hogy kibetűzze.

Rózsa,
vérbordó illatjelek,
rózsatűz, bazsarózsa:
jeleid mit rejtenek?

Ám elparázslík
minden betűje,
lélek,
vázába tűzve –
virrad,
s mire megvirrad,
nincs már csak üszke.

Rózsa,
vérbordó illatjelek –
rózsatűz, bazsarózsa:
jeleid mit rejtenek?

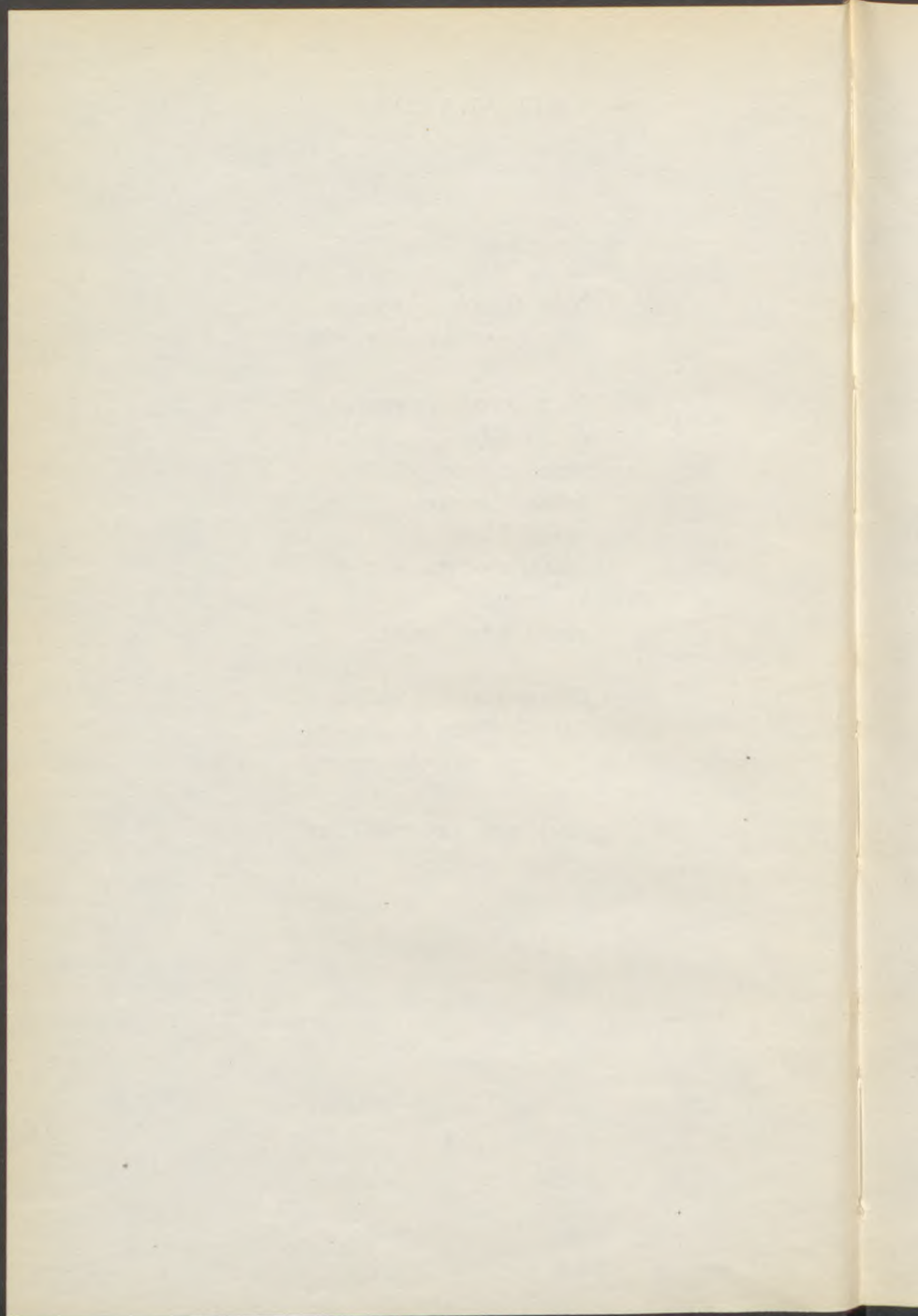
MIT AKAROK?

Nem akarok én semmit,
amit az anyám ölén nem.

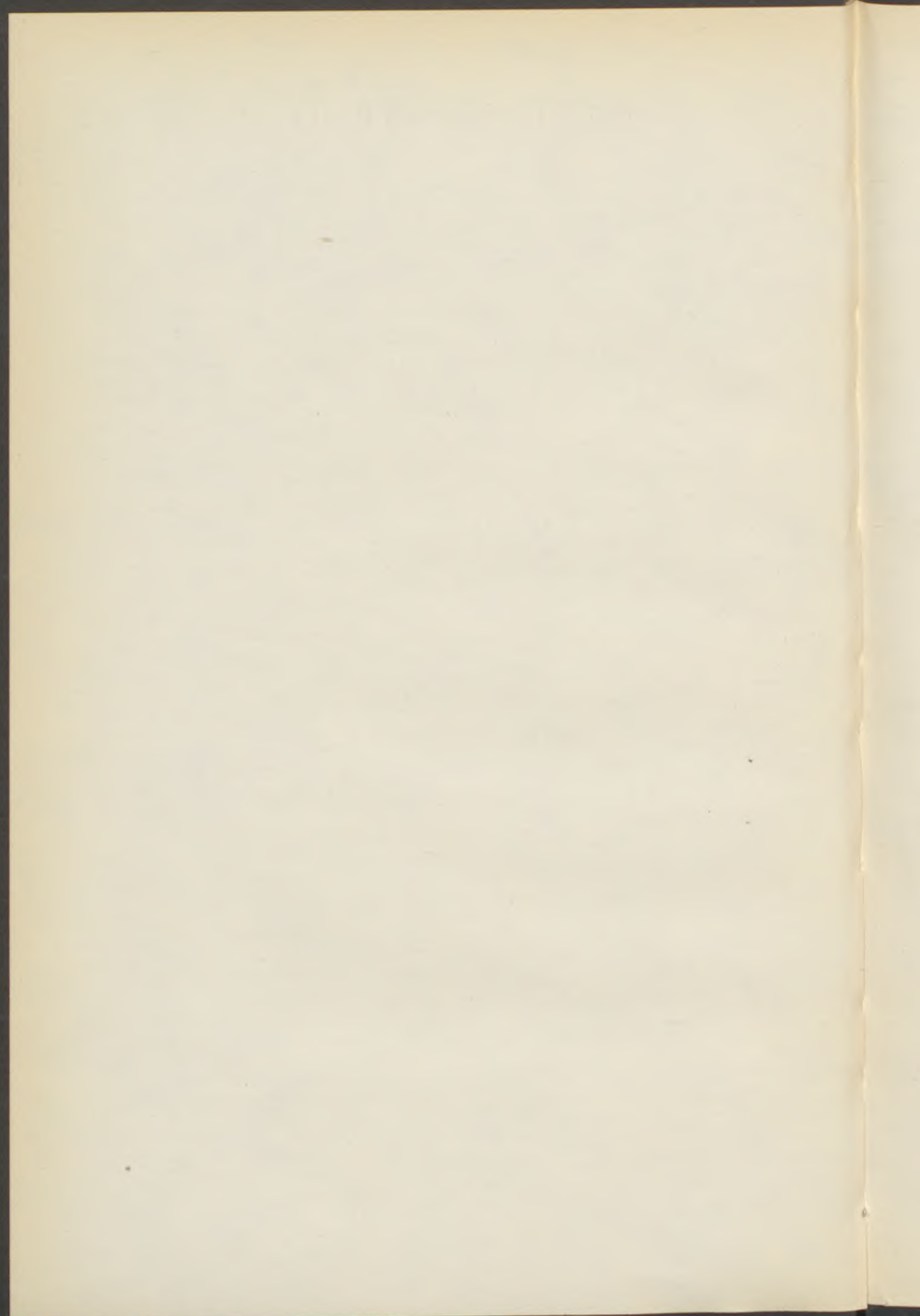
Nem akarok én semmit,
de a hold
véres az égen,
eldobott penge,
violák közé
valaki elvetette –
ki vetette
violák közé a réten?

Életem rostokra hullik,
indázik fölém a szégyen –
hogy mit akarok még itt?

Csak amit anyám ölében!



HITETLEN KRÉDÓ



CSONT-CITERA

Mintha mellhártyagyulladás,
lábon húztam ki annyi pusztulást!

Egyszer a szív, máskor a tüdő –
rogyasztott, rontott mindig az idő.

Levegő volt a ruhám, zabáltam mocskot, ködöt.
Magyar úr botjához még mennyi jött!

Dragonyos, janicsár, zsoldos, labanc –
engem vert földbe itt mindig a sarc.

S mégis, mint mellhártyagyulladás,
lábon húztam a sok pusztulást.

Valami persze mindig veszett.
Kilyukadt a gyomor. Lyukas a zseb.

Valami itt is, ott is szakadt.
Hogy megmaradtam? Más sem maradt.

Más sem maradt mint csont, lefosztva.
Lennék én jó, de jobb már a rosszra.

Élő csontok fönt, lent a holtak.
Élőt és holtat de megraboltak.

Testünket de össze-vissza fúrták!
Ha szél támadna,
beomolnánk.

(Kísértő dal)
Gödrösült halmokon eleven vázak:
emeljünk, feleim, csontból házat!

Kössük meg enyvvel, mésszel meszeljük,
reppog a foszfor lidérce, felsüt.

Csontjaink, a züllött, vén bakok
hadd nyalják még egyszer itt a sót!

Igyanak, verjenek csont-citerákat,
dobnak a nagy kék plafont:

Hús a húsnak támad,
hús a húst elemészi,
csak a csont,
csak a csont meg a bánat!

UTAK KERESZTJE

FUTÓ, KIRÁLYNŐ,
tolonganak
az utak portábláin paraszt,
ritter és báró –
készül a sakk.
Lelkünk tájait sanyargatják.
Játsszanak.
Hát csak
hadd játsszanak!
Hej komák,
végváriak,
vegyük számba mi reánk maradt:
fillér,
picula,
fabula-ország!

A TENGERRŐL MIT MONDJAK ÉN –
esőcsepp a fogyó felhőt mondja.
Tipródik, legel a víz a dűnén.
Új falka nyomul a régi nyomra.

Kiskunság! avarok, rácok,
kunok, cigányok, bunyevácok,
ködménesen mély rézkolomp!
Kiszáradt, fehér lókoponya,
birkakoponya, homlokcsont:
Alföld! virágos csonttanya!

ÖKÖRHUGYOZÁSOS
makadámok mellől
meglépett Jézus
a rozzant keresztről.

Hej, puszta, álompuszta –
véres köpés a homokon!
Lóg, törött a nyárfák szárnya.
Kőcsontököl a víztorony.

Virágzik a teamező.
Hej, könnyű szöcskelábak!
Szikes arcomon évelő
tüske és kamilla-bánat.

SZÉL HABZIK, NYAKAMIG ÉR,
hulláma rajtam átcsap.
Mindig szélein járok én
e szögletes világnak.

Utak köves keresztje!
kézfogás-csillag!
hazám rátéregelve
petrenceként szikkad.

Kiszikkad a sorsom,
szemem kiszárad,
utak keresztjét hordom,
szorítom arcomra ezt a tájat:
kendő! könnycsipkés, vérmonogramos
kendője szép magyar Veronikáknak!

BUSÓ

Magamat én is rontottam, martam,
nemcsak a cselek, szelek –
Csontig busó így lettem én.
Ijesztek lányt és tábortüzet.

A tábortűzhöz nem illek én.
Vihar szikráztat kovaeket.
Tábortüzek víg busó-maszkja
nem pácolhatja a fejemet.

Busó vagyok már, füstös, valódi.
Vicsorgok ha nevetek.
Tábortüzekhez sehogysem illek.
Ne hívjatok hát. Én nem megyek.

Arcomat nyúznám meg, csak egyszer
ülhetnék vígan ott veletek –
de a csontom is busó csont már.
Takarom, rejtem a fejemet.

Lányokon túli vizek tépnek.
Elúsznak lányszigetek –
szenes totemként visz már a tenger.
Héj! visz a tenger egy totemet!

No híres bálvány, váltsd meg magad!
Húsozd föl gerincedet!
... Jön már Oresztész, gyászom fénye.
Ki ne tudná hát, hogy mi esett.

ZÁPOLYA URAMÉK ASZTALÁRA

Halál: mit veszel rajtam, oligarchás betyár?
Nagyúri haramja: mit veszsz rajtam, hidalgó sarlatán?
Ordítás, sírás, nyögés bennem fogva maradjon,
a fogak rácsai zárva, bevehetetlen vár az arcom.

Szétlőni, lerombolni: azt lehet. Szétlőni. Lerombolni.
A test leomlik: omoljon, vesszen. A lélek nem fog
térdreomolni.
A vér kiömlik: ömöljön, vesszen. Csak lelkünk tudjon
nem-romolni.
Le- s eltiporni, azt lehet. Meglehet. De sose fogtok
meg is tiporni.

Ordítás, sírás, nyögés csak szabadon jussa annak, ki
ember.
Akit lefognak, megkötöznek: némuljon irtóztató
fegyelemmel.
Röhögni, azt igen. Hát nem röhej ez az úri móka? . . .
S a kínban elvigyorul
Székely Dózsa úr, csontserpenyőben szép agya ahogy
pirul.



PIROS SZÖKŐKÚTJÁT A VÉRNEK

Piros szökőkútját a vérnek
nem őrzi,
madarát
nem röpíti
semmilyen Bahcsiszeráj.

Szabad szeretnél lenni mégis,
szabad és halhatatlan!
Ha jön a kísértés lombok között,
előbb hát magadba nézz,

Tudjad: szökőkútját a vérnek
nem őrzi,
madarát
nem röpíti
semmilyen Bahcsiszeráj,

Szólj hát szívednek: Te bestia!
aortákkal agancsozott
szelíd képű ragadozó!
coki ha mondom!

ARCOM RÉTJE

Arcomon a szőr manói,
görbe legények tolonganak ki,
kaszálom, vágom sűrű rendben
s jönnek mindig szemtelenebben.

Idő, időm! szeles kaszáló!
vasfűtermő, madárdobáló
suhogó nyilasom nem vagy!
mérgezett nyílnál kegyetlenebb vagy!

Apollinaire-kék, hús-lila ősz van.
Halál gyűlik a tehénhúsban.
Mérik ki éri, ki bírja, marja –
jön a tél, jön majd, hogy elkaparja.

Madarak prépostja károg a káron.
Hess, csuhás! az a kár az én károm!
Enyém a kár s tiétek rajta
az a lélek, mi nehezít rajta.

Nem baj. Veszek én inget, ropogót.
Nevetni egyet, s egyet, zokogót.
Ezt a fagy tűi szegjék,
fércelik amazz a fecskék!

VADKÁCSÁT RECCSENŐ JÉG

Németh Lászlónak

Varjaktól üszkösül a hó
és látom, szinte látom,
fénymarta arcod májfakó
ha dölyfösen lehull a hó,
s gennyedzik annyi álom
havában bohóckodásom.

... Mit remélek? Mire is várok?

Döbbenések.

Dobbanások.

Testünk kozmoszát hasogatják
szilánkokkal a nyilallások,
s emléket hagynak mint csizma sarka
ha jégtükörbe vadkácsát reccsent –

S lehet-e,

van-e iszonytatóbb:

látni az elkerülhetőt,

mint lesz elkerülhetetlen!

MONDÓKA

Ha a tél alkot,
fehérnek alkot.
Fehér az arcom.
Fehér az arcod.

Havat rogyasztok,
jeget szakasztok,
bugyogjon jó vér,
vizet fakasztok!

Kanálisparton
havat dagasztok,
bugyogjon jó vér,
léket horpasztok!

Jeget szakasztok,
havat dagasztok,
vizet fakasztok,
telet szalasztok!

Havat rogyasztok,
bugyogjon jó vér,
kanális tükrén
piruljon arcod!

Ha a vér alkot,
pirosnak alkot!
Tüzel az arcom.
Pirul az arcod.

Ez a zord, idegen város,
 gyönyörű, ideges város,
 s mintha tegnap kezdődött volna,
 minden tegnap kezdődött volna,
 mintha meg sem kezdődött volna,
 tornyain fekete ómen szálldos,
 fekete lobogó, ámen szálldos,
 veszett, vesztő, halott, halálos
 ámen száll le minden toronyra,
 s mintha tegnap kezdődött volna,
 mintha meg sem kezdődött volna,
 mintha sohasem kezdődött volna,
 havasan, szőkén, pucéran áll most,
 hamvazott, kacér, fekete város,
 havasan, szőkén, pucéran állsz most,
 Márialány-pártád a Citadella,
 ki hitte volna, ki mondta volna,
 abroncskoronából ribanckontyra
 szűzlánypártává a Citadella
 hirtelen hogyan kényesedik,
 s mintha tegnap kezdődött volna,
 minden tegnap kezdődött volna,
 mintha meg sem kezdődött volna,
 mi rajtunk ismét teljesedik!

ADALÉKOK

Gyerekkor.
Zúzmara.
Sebek hajnala.

S most ez a kopasz reggel,
sebhelyekkel,
atavisztikus törzsjegyekkel.

Balesetveszély.
Köd.
November.

*

Disznósikítás,
torokba fojtva –
üvegszilánk,
betokozódva.

Villog a hó – gyöngyházborotva.
Villog az ég
a hóra.

Szeszfűzető, nagy árvaság.
Bújkál a venyigeláng,
kushad,
mintha lopna.

Villog az ég, kifent borotva.

Penge a hó is, penge!
Villog az acél egekre!

*

Elvadult, ordas hideg!
A tér odvait
csonthavak gipszébe öntő hideg!

A hideg: üreges szobra
üres határnak, fáknak.

Széltoló káposzta,
joviális tök.

S köd,
facsonkot ropogtató
kutyák: szelek.

Kerítő bánat.

S a tél bundáján
cinkék tetve nyüzsög.

*

Zúzmará-émlék.
Mennyi sebhely!
Reggelem sebei!

Köd.
November.

A SZOBOR VISSZASZÁLL

A vízesés csak zuhog tovább
szemközt az egyetemmel.

A szobor,
gerjedt esték szenilis kerítője, a főpap,
a köszölgálatba vert szent keselyű, ki
szétterjesztett karral égbe repült, mikor
jöttünk:
a keselyű nyakú szent újra
ott áll, suhog
kezében a kőkereszt a szélben,
integet, csalogat,
röppenésre kész karokkal ott áll.

Itt mindig országol a szél
s feszülve szélnek vagy szél iránt
mindig
jönnek
a kétpárevezős csónakocskák,
kikötnek és cipelik föl a hegyre
a foglyul esett szerelmet.

Angyali víg lakomájuk után,
nézd, indiánka:
a szobor visszaszáll,
szétrúgja a hegyet fájdalomában
mert semmit nem talál,
csak a vízesés zuhog egykedvűen,
szemben,
makacsul szemben az egyetemnek.

KÉRDŐÍV

Nem volt elég? Még
nem volt elég? Hát
nem volt elég?
Nem szakadt elég
ostor? Eleven
áldozat nem szakadt?
Eleven derekunk
nem szakadt?
Nem volt elég a megtöretéshez?
szétszóratáshoz?

– Nem!
Szakadj csak ostor:
nem!

Nem volt elég a meg-nem-töréshez?
lenni-tudáshoz?

– Nem ...
Szakadj, ostor –
nem ...

ÉN, TE, Ő

Azt mondom: ez,
azt mondod: az.
S emez: amaz.
Amaz: emez.

Ő csak hallgat.
Mosolyog.
Tört ad.

Azt mondom: ez,
ő is csak azt.
S amaz: nem ez.
Emez: nem az.

Te csak hallgatsz.
Kenyeret,
bort adsz.

HITETLEN KRÉDÓ

Semmi bók vagy gesztus.
Nem térdelek, Krisztus.

De ki becsülhet jobban
sunyi falankszodban!

Istenné is kiáltanak,
csak a keresztet cipeld magad.

Szórd csak, hullasd a mannát!
Bemásszák mint a hangyák.

Pimasz, garázda, léha
lókötő apostol és ivadéka.

Hát nem rogyasztok lábat.
De a láz bennem – a lázad.
Nem aláz – lázad e láz!

Ha erre jársz,
egy pohár borra behívnálak:
magadra hogyan találatsz!

Sírunk és megverekszünk.
Sírunk kész. Belefekszünk.

A bánat ott megered,
hallgatnám régi történeted,

S amikor hajnalodna
s mondanád:
Isten veled,

nem néznél föl a csillagokra,

szánva nyomnád
homlokomba
tövishes türelmedet.

KAZAL ALJÁBÓL

Szántsa fel kő a hold udvarát,
virágot nyílni nem akar, nem akar,
nem akar teremni krumplit, lucernát,
hogya kitelelne az Isten és pókos lova.

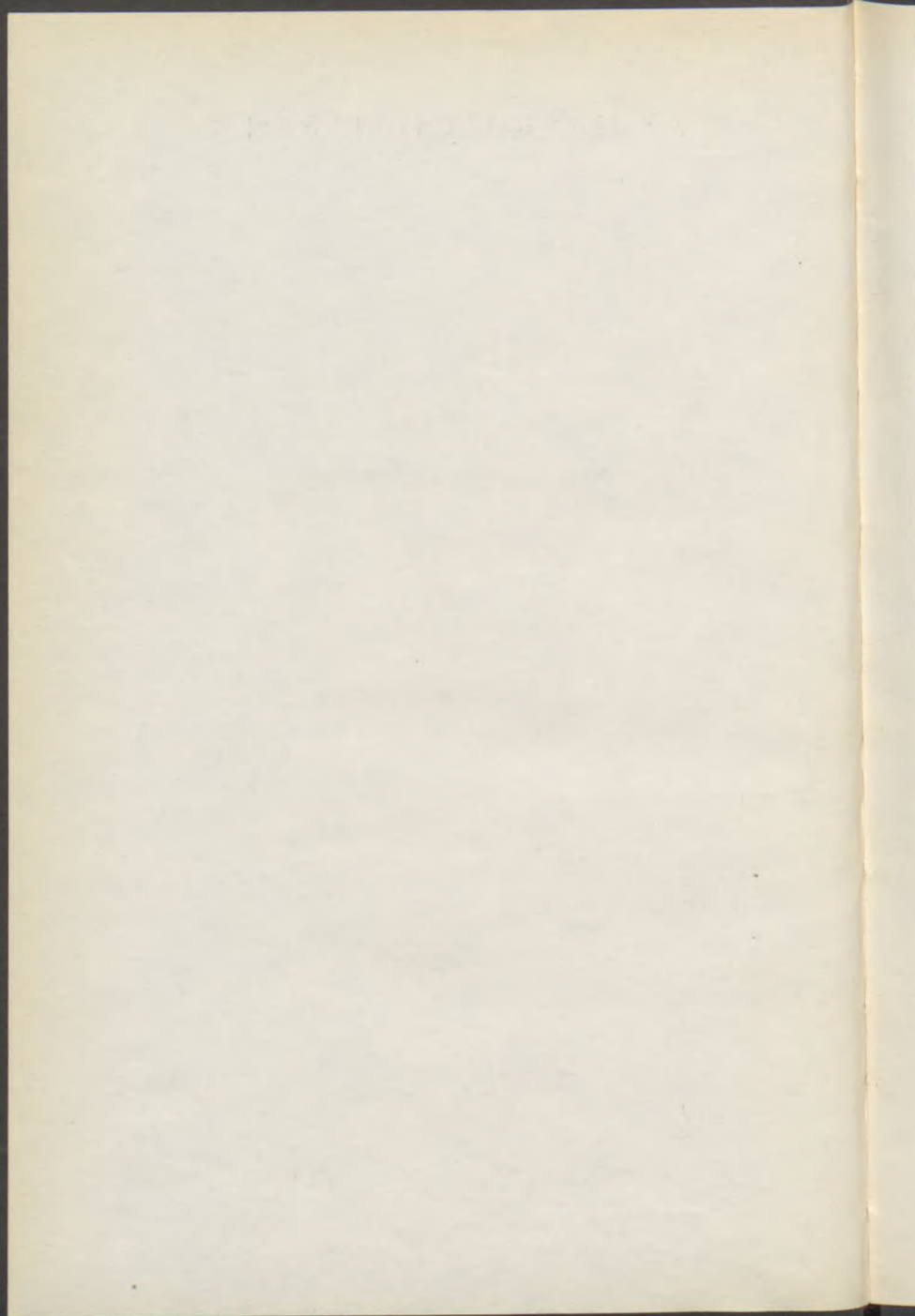
Régi babbüvely, régi babszár –
honnan lett ez és nevük ki adta?
Nyakig taposhat, ki járni nem rest.
Megülök már a kazal aljában.

Gyengéd a pillanat, befogad, tik-tak,
az óra szigorú, keríti kertjét.
Bekerítődik a rigófütty is
kopogó szem, borhangú száj előtt.

Ismerni fát pedig, olyan almát hoz,
homlokránc azon a cirmok karéja.
Józsefattila-fa . . . Ültetnék erdőt,
hazát ültetnék abból a fából!

Hogy ne verje gaz a hold udvarát,
régibabbüvely, babszár ne lepje,
ne tigriscsíkos árnyak között
büngőzsdölődni a pünkösdi dal!

AZ IDŐ KALODÁJÁBAN



MADRIGÁLOK FEJHANGON,
VISSZHANGGAL

I. RÖVIDZÁRLAT

A szobát mint bűz a lódögöt,
körülfolyja az éjszaka.
Augusztus baljós csillagzata
zsizseg a dög fölött.

a szobát a szobát a lódögöt
augusztus baljós csillagzata

Bomlik a drága tudat maga!
Vadkörtekartács: szitok dörög,
avval lövöldöz egy szélütött,
rövidzárlatos birsalmafa.

körte vad
körte vad szitok dörög
bomlik a drága tudat maga

2. LUK, LIK

Egy lik, két lik,
varrás feslik,
varrottas foszlik –
levendulaszáron
molyszar porlik.

molyszar molyszar
molyszar
moly

Száz meg ezer lik,
luk likat ellik,
lik lukon kotlik –
levendulaszáron
molypete dérlik.

molypete molypete
molypete
moly

3. JÖJJÖN CSAK TÉL!

A dér mögötted petéket rakott.
Csörgő szavakkal
megdobállak.

megdobállak
megdobállak

Félelem kapar a ködben, tudod.
S tudod:
mégsem megyek utánad.

mégsem
mégsem megyek utánad

Jöjjön csak tél! kössön a lázra
görcsöt, folyóra
hidat a béke!

kössön a lázra
görcsöt a béke

Havak, derek a szaggatott földre
mögötted már
szálljanak szállva!

szálljanak szálljanak
szálljanak szállva

4. HAMIS VISSZHANG

Nő a hold vize,
árad.
Madár menekül,
dal feketül,
törnek az ágak,
tördelődik a zöld nevetés
rózsévé,
némaságnak.

nő a hold
szép nő jó nő
de szíve szárad

tördeli zöld nevetés
zöld nevetés töri
némaságnak

Kagylózúgás odvaidban
a holdvíz szörcsögése.
Albérlőd a láz.

felbérlőd a láz
felbérlőd
fel

Csönded
nem béke csöndje:
gennyedző mandulád.

csönd
béke
mandolin
mandolinod
peng

5. EGYRE HALKABB

Szememet a pilla benövi,
vizek arcát föleszi a sás.

szemünk vizét benövi a sás

Halálom is lyukkal lesz teli,
s nem-számlálható a számadás.

halálunk is lyukkal számadás

Rút gömböccé dagad mit tudok,
s min csüng: a hit elfogyó fonál.

gömböc gömböc elfogyó fonál

Egyre halkabb ahogy hallgatok.
S bent minden sejt ráng és ordibál.

egyre halkabb
ráng és ordibál
egyre halkabb
lyukkal lesz teli
egyre halkabb
föleszi a sás
egyre halkabb
pilla benövi

FINTOROK SZÜLETÉSNAPON

Feleségemnek

27 éves lettél.
Alszol egyet rá.
Ugy alszol ahogy áldomást isznak
ráfizetési lóvásár után:
mélyen, fenékig kialszod magadból
ezt a 27 évet.
Savanyú csingér, bárhog
cukrozta a pincemester,
jólesik mégis.
Jólesik kialudni magunkból
éveinket.
Reggelre újból teli a pohár:
ugyanaz a testetlen, karcos
27 év.

Így jön el hozzánk a tárgyilagosság:
szétroncsolja a gyomrot
annyi savas, savós vacak,
s elvesztettük már rég
a mesén-hízók ártatlanságát.

Tragikus szóvicc, értékét vesztett
Zrínyi-széria: kifut
szánk égő kapuján az élet,

igaz szesz ostromát meg nem állja,
s ki lett vala, íme, ő:
nem akart lenni ő.
S íme, ő lett.

Ajánlás:

Te meg finn, Saarikoski.
Igyál, jó rokon!
Lássuk,
hogy csúszik értünk finom szesz
finn torokon!

MINDSZENTI ÉNEK

Krizantémok ünnepe van
s hulló hajamra riadva nézek.

Krizantémok ünnepe van,
s a halottkísérő virágkendőket:
a krizantémokat hogy gyűlölöm!

S hogy gyűlölöm
szagos kendőit a kísérőknek!

S ama kertet ma elkerülöm,
csak így, láb nélkül, óvatosan –
krizantémok ünnepe van.

Ma csak így, láb nélkül, óvatosan,
ahogy a virágok illattal lépnek,
hömpölygök a bánat utcáiban:

Hull a hajam, sej, hull a hajam!

S a rozmaring is, lányok, kiégett,
mind kiégett,
mind odavan!

S hull a hajam,
hulló hajamra riadva nézek,
gyertyát gyújtok kihullt hajamnak –
krizantémok ünnepe van.

VADGALAMB

Vadgalamb
veri a lombot,
veri a lomb
a vadgalambot.

Magas a nyárfa,
öt emelet,
peregnek tollak,
falevelek.

Magasabb a nyár,
sugarán tűzkorona –
hát odaszáll,
oda!

ASZÁLY

Lelkek bolyongása sivatag-égen –
 zarándokfelhők;
áradások halott lelkei,
meddőség menyasszonyfátylai –
 toprongyos zarándokfelhők;
vadvíz- és csobogás-tivornyák fejfájós másnapja:
homokban fürdő aszály.

Kirágott gubók a folyómedrek, lepkéik
elrepültek:

 fehér zarándokfelhők,
 zarándokfelhők,
 zarándokfelhők.

Hőguta.
Vaddarázs-sugárzás.
Homokba ikrát rakó aszály.

Z A R Á N D O K F E L H Ö K
Z A R Á N D O K F E L H Ö K

De csak a zörgő Isten-bőr,
és nem az Isten.

ZA RÁN D OK F EL HŐK

Bolyonganak sivatag-égen,
lelkünk ritkított légterében.

HOL VAGY, KÖLYÖK?

Haj, te kandzsikaforgató régi kedvem!
Járok utánad, hogy bár vedlett
bőrödet leljem!
Elvándorolt mezők lábnyomát ütöm száraz bottal.
Minden fücsomót széjjelhajtok, hátha egy darabka
ott van.
Hasadozok, repedezek bögyös dögmelegben.
Hol vagy,
kandzsikaforgató régi kedvem?

Mint a vérbélkörte, csattant a csapón a lószőr –
Mesenagy rétet futott ha csattant
száz csodacsődör –
A bőrsallang mind lenyúzott sárkányok skalpja –
Nyélre fűzve,
megjuhászodva,
repegve bokáztak rajta –

No, késő fattya Laokoonnak! fanyüvő kedvvel
ki tépett buzogányt? ki űzött siklót
a Vizeskertben?
Csattogtattál velük, forgattad fejed fölött:
hol bújdokolsz most, messzi kedvem?
elnyűhetetlen kölyök!

Hát elnyüvődtél volna mégis, mikor a szíjak,
bűn idomított szíjai
terád fonódnak?!

Míg tekereg rád szulák, sivingó, sikló folyondár:
te elnyüvődtél?
elrongyolódtál?

Sugaram!
sudaram!
nem suhogsz már?

A SZIKLÁK MADARA

A sziklák horgas madara gunnyaszt,
egér kapar az öreg vekkerben,
bennem meg lüktetés: egy örült hörcsög
molnárkodik, malomgerendát öröl,
s a madár köves közönye
beomló vállamon,
szárnya, a tetvesedő se hessint
a vén gyalázatosnak.

Kilótt vesszeje a paripanyak-hajlású
középkornak: kerecsensólyom,
fáraók madara tán,
hieroglifa-karvaly,
tapos csak, tapos, tapos,
de lábnyomára sem ismer az ember
famentes szuper-papiruszon.

Pusztulj hát vadászni –
vagy rólam el legalább!

PÁRHUZAMOS DALOK

I

Hogy is mennék a folyóra –
szakítja a víz a partot.
Mért is mennék a folyóra –
viszi már a víz a partot.

Hogy is mehetnék mulatni
gyász kötésével kötötten?
Hogy is tudnék szabadulni,
ha a kötést én kötöttem?

Szakítja a víz a partot.

Azt a kötést én kötöttem.

2

Hogy is mehetnék mulatni –
szakítja a víz a partot,
Viszi már a víz a partot –
hogyan is tudnék szabadulni?

Hogy lehetne szabadulnom
gyász kötésével kötötten?
Pányvát vetett rám az Isten
hosszú, széles gyászszalagból.

Vagy mentőöv? Köldökszínórt
rángatok tán oly veszetten?

De mért nem hagy megszületnem!

Szakítja a víz a partot.
Gyötri szívemet az Isten.

DUPLA SPÁRGA

Fehér folyó, napos folyó,
tajték lombjaid közt a nyár
begytollait fitogtató
császármadár.

Holdas folyó, sötét folyó,
lépes lombjaid közt a hold –
soha ilyen megsápasztó
viaszbagolyt!

Fehér folyó, sötét folyó –
élő idő kalodája!
Torkomon is dupla spárga.

Fehér folyó, sötét folyó –
színek gyilkos szaunája!

Csontom, velőm: elporladó
szürkemárga – – –

SZENTENCIÁK – MAGAMNAK

Nem vagyok műszer mely ha kileng,
mérve mihaszna, mi mérhető:
nullára áll,
mert ez a rend – – –

Szemeink, eleven lencsék,
szavakat, csókot fölbontanak,
színekre szedik a legmélyebb estét.
S a fényben maguk is fölbomlanak.

*

Lehetnék költő, csont-hegyen
ködellő révedés,
dehát a fény csak megterem,
s a fény villan, ha megterem,
bár menten belevész.

Fény is lehetnék, holt elem,
hogy nem ordítanék –
no de az ember mit tegyen?
életem hús s egy csont-hegyen
magát fölgyújtva ég.

*

Időmet cigaretták
tüzes kései darabolják.

Életem a Hely: tájaimra
ezer ösvény fut: érező inda.

Nincs más és nincs kegyelem.

Madár ha száll,
nincsen alatta se föld, se ág?
jó: nincs alatta se föld, se ág –
de mi köze cseresznyéhez a cserebogárnak?
csak mert egy fán terem?!

TÁVOLODÓBAN

Fácánok, foglyok a hóban,
tünedezőben, távolodóban.

Szétnézek nem-múlhatóan:
jól van no, mondom, jól van.

S ti mentek, mentek a hóban,
társak, távolodóan.

S szerelmek, távolodóban!
Távoli hőben, hóban.

HA MEGLEP A DÉR

Ingedet
hullasd el mint virág a szirmát.

Maradj,
akár a mag,
pőrén, magad!

Égi vizekben termő aranysás
ráhasítja
a csönd tök-álarcára szád:
beszélj!

Hulljon a szírom,
hulljon szádból a vér:

maradj,
akár a mag,
pőrén, magad,

csak azt ne add: az új virágbontás
titkát, ha meglep a dér!

MINDEN ÚT VÉGÉN

Erjedt,
őszibarack illatú este,
megdörmögi egy repülőgépet,
egy vonat keresztülrágja –
zuhan a sorompó mint a balta.

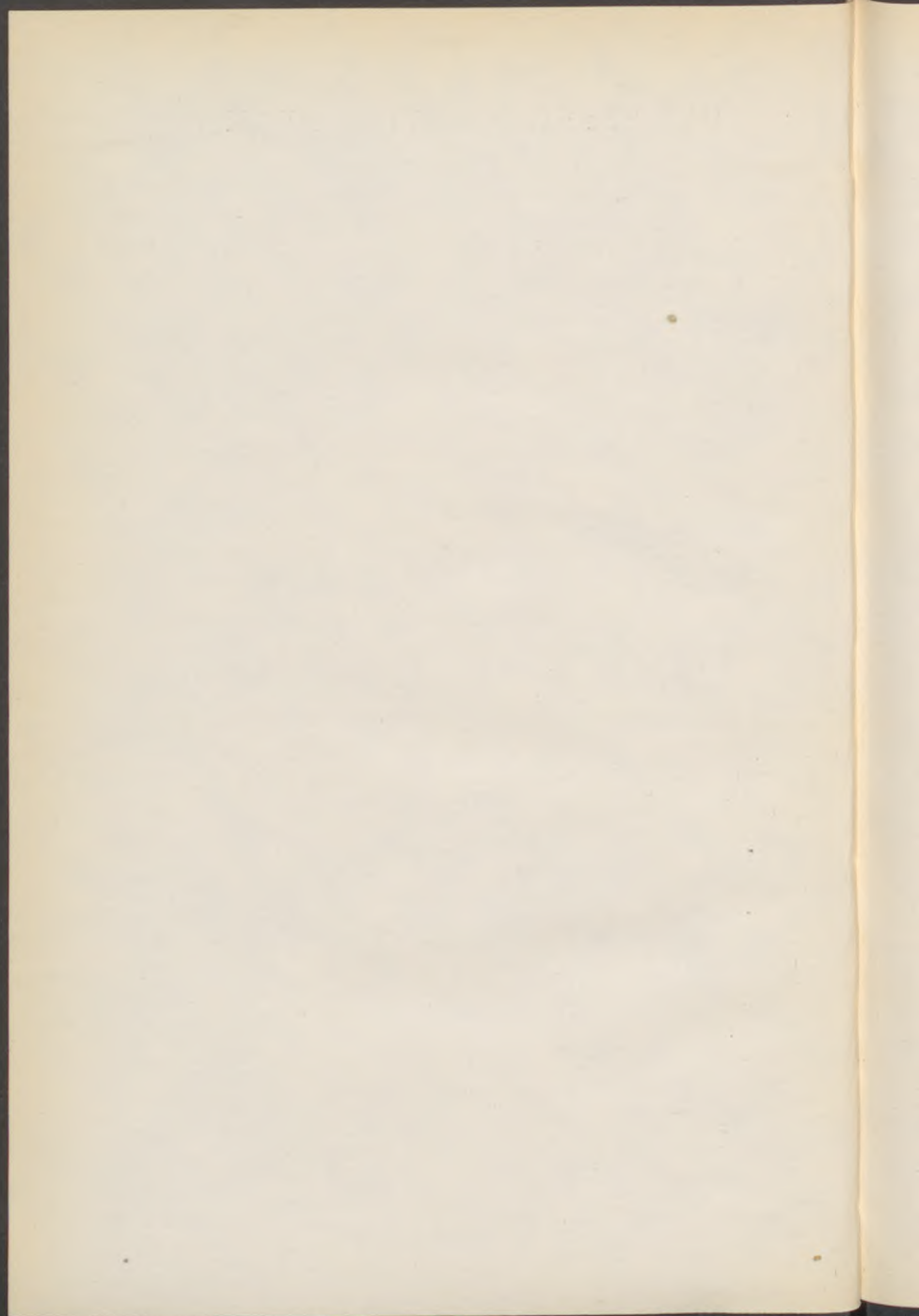
Sajgó nyakadat, jó párom, kend be,
kend be krémmel, két gondtalanság
sajgat, de jól van így,
s én is, ki ajtót tárok
minden emberi gondnak.

Én is, ki ajtót tárok a gond előtt,
vagyok bár jégverés magamnak is:
barbár betölthetetlenségem
lemondás aszályában kopog, dörög.

S az utak, amiknek végéig értem,
jöllehet, be sosem jártam egyet is,
az utak utánammásznak, rámhurkolódnak,
s van-e út, aminek végén nem álltam?

Ott is születtem: minden út végén.
Makogj, Európa, szép selyemmajom!
Pattogjatok csak, szép selyembolhák!
Minden sorompó
mögöttem szökik fel és csapódik!

BÉKESSÉG NEKTEK, UTAK!



VISSZAFELÉ

Jövök az úttalan utakon visszafelé –
milyen messziről jövök! fáradt
vagyok, de más ez, más, igen, más mint
mikor a messzi felé, elfele bócorogtam,
más ez a szomorúság is, új erő, új hívások
csírái feszengenek a téglák alatt,
életet sarjaszt most a kései nyár, nem a lemondás,
nem reménytelenség szikeit növesztik az idő klimaxos
viharai,
fejem árnyéka, mint a partvis sörénye, hosszú nyélen
bár a halál pókháló-csöddöréig borzadt, nyerített
félelmében mert az nyakon harapta –
bandukolok most visszafelé, nyugalom van
bennem, élet van bennem,
élet és halálig erő fáradtság, szomorúság.

ELMENTEM A TENGERIG

Elmentem én a tengerig,
voltam kukeri-bárban,
okádó nők, pénzes palik,
hát köptem, odébbálltam.

És mentem újabb tengerig,
ott aranyliftre szálltam,
könyököltem hajnalig
az ég ablakában.

S ott is csak részben,
sehol egészben,
csak darabokban,
tűnő időben,
száz sikátorban
fel- s eltűnőben - - -

BOLYONGÁSOK

Csapódik arcomon cserebogár,
nyakamba hány éj nyirka szakad,
míg megnyomom a csengőt hol mindig várnak,
ahol jó színben sosem látnak,
számonkérlek füstös tudóm,
lazult idegszálaimat.

Mennyi kigyötrődött állomás,
gyalogút és kitérő,
bolyongás telkek-lelkek bozótosában,
míg beszórja
aranydarával
meghajtott fejemet a vadszőlő!

Szív dohog s mint a kocsitengelyre,
föltekerednek rám az utak,
mik tájból s időből szövődnék egybe.
Anyám, a végeket csavargasd le –
mint a géz:
mind csupa vérlenyomat!

Ím, népünk életrajza, a történelmünk!
Lásd: a hazám s hazád.
Mosd ki, vasald ki,
és varrj belőle
anyám, mindegyikőnkre
szabott ruhát!

LÁNYOM SZÜLETÉSNAPJÁN

V
I
R
Á
G
O
M

V
I
R
Á
G
O
M

V
I
R
Á
G
O
M

Kicsi Virágom
Virágom
ez a tiéd:
három szál
lobogó
gyertya.
Reggelig
a három gyertya
mind csonkig ég.

Kicsi Virágom
Virágom
ez is tiéd:
három csepp
a nyár
vizéből.
Három csepp
a nyári égből
s a nyári ég.

Kicsi Virágom
Virágom
karmos az ég!
A cseppek nőnek
lúggal marnak
fogynak a gyertyák
koromba vonnak
mint most
karomba én!

VIRÁG A SZÉLBEN

Táncolj, kicsikém, táncolj,
szép a virág ha táncol
zenében, korhely szélben,
nézd, az ordas szél
borzad magától,
törülgeti
szemét virágok köténykéjében,
de arcod patyolat-fényben
világol:
táncolj;
verik a citerát
veres legények,
nem a hang: vér freccsen már
a fából,
de rajtad az ének
fátyol:
táncolj,
meztelen talpad tisztán
taposhat tócsán, üvegszilánkon,
mert te vagy,
te vagy a tánc:
táncolj, kicsikém, táncolj!

JEGENYÉK

Jegenyék,
földbe vágott kések,
ahogy ti hajladoztok!
Zöld erejű, szelíd bicskák:
ahogy ti elsusogtok
éjeken át
a kiskacsákkal!

Jegenyék,
földbe vágott kések,
ahogy ti fölzokogtok!
Zöld erejű, szelíd bicskák:
mint a sirályok,
teli vagytok ti
vitorla-feszüléssel,
végtelenséggel,
suhogással!

Jegenyefák!
Zöld erejű, szelíd bicskák!
Kupecnek figyelmeztetések!
Drágaságaim:
jegenyefák,
zizegve rezgő kések:

derekat én csak
hozzátok mérek,
s elvárom,
hogy a világ
mellétek álljon
mérni magát!

RÁOLVASÓ

Aranyeső,
rágalom-sárga fattyú-bokor,
lángocskáidat
vesd el!

Rám dühöd ne pazarold:
mint az ötvöstál,
ki vagyok verve sebbel,
aranyeső:
védve vagyok már a sebekkel!

Rágalom-sárga fattyú-fácska,
fényre
pokol köpött fel:
te vagy a pokol virága –
vessz el!

Áss feneketlen árkot,
okádd ki mérget,
vermeld be lángod,
magad,
magad is temetkezz el:

aranyeső,
rágalom-sárga pokol-virága,
vessz el!
vessz el!

ÜVEGFÚVÓK

Lombot fúj magából
a vadgalamb.
Dagadozó fákon
búg, búg a hang.

Testünk-lelkünk ványadt,
tikkasztja bánat.
Üvegfúvók, fújjátok
a zöld butéliákat!

HAJNALI MÁGLYA

Nehéz, lecsüngő éjszaka
gyönyörű hajnala!
Gyöngypáva ugrik
az ég ágaira:
hajnallik,
fény hullik az ablakokba,
vihar cseppjein, tócsán ragyog,
de álmod zivaj kartácsozza:
csattog, zuhog,
élesen, záporozva
villog a feketerigók torka.

Földzengés! Napkongás! Űrsengés! Hangtorlás!
Istenpénz-csörgetés!
Hangömlés!
Égomlás!
Sötétség tornyait döngető
rézdörgés!
Jerikós,
harsonás
Istenréz-harsogás!
Madaras,
fütytyhabos,
rigózó vízesés!

Szeszlángos hangmáglya:
benne állsz, benne égsz.
Könyörögsz, kiabálsz,
nyöszörögsz, beleégsz,
belekozmaálsz a füttybe:
ég-föld,
föld-ég
ős-ölelése
összeroppant és félrebeszélsz,
örjögve, lázban
nyögsz és beszélsz:

Gyilkosaim! rigók! ne irgalmazzatok!

ANYÁM GALAMBOT ÁLDOZOTT

Anyám galambot áldozott,
kapnék erőre, szárnyra.
Hiába, pogány az áldozat,
hívó bár ő, hiába.

Szőlővel rétest is sütött,
levele pillék szárnya –
hiába, én pogányul nyögök,
hívó bár ő, hiába.

ÁLLOK VIRÁGBAN

Bodzafaillatos szeleket érzek,
bodzavirágos nyarat várok,
hajolok jobbra:
leányra nézek,
hajolok balra:
asszonyra látok.

Őszből tavaszba,
tavaszból őszbe,
jégről vizekre,
vizekről sárra:
vetem szememet
fergeteg égbe:
váltson
pipacsba,
búzavirágba!

Micsoda forgás!
(hajolok balra)
teremtő isten!
(hajolok jobbra:)

tetőtől talpig
tajték a bodza,
verejték
csordul:
bodzafa habja.

Bodzavirágos szeleket érzek,
bodzafaillatos nyarat várok –
te boldog isten:
alig hogy élek
s teremő isten:
virágban állok!

IDŐTLEN ŐSZBEN

Mi ez a táj,
e nyugtalanság?
Ideges bokorremegés – –
Mi ez a csipkés,
kapkodó láng?
Ez a temérdek?
tenger-kevés?

Isten
rázkódik,
ős diesel-állat,
időtlen őszben
s bennem remeg – –
Adj istenem
sok ragyogást, őszet,
vérbuggyantást,
szerelmeket!

FOHÁSZ

Egymásra-hullásainkban
gyönyörködj, szerelem!
Segíts meg, szerelem,
egymásba-botlásainkban!

Egymásra-rontásainkban
irgalmazz, szerelem!
Őrizz meg, szerelem,
egymásért-romlásainkban!

Beteges szerelmeink,
egymásra-hullásaink:
Te vagy.
Bárha tagad,
ismerd föl arcainkban
az arcodat!

TENGER

Mondd, tenger, mondd:
hány folyó hordja
az iszapod?

Mondd, tenger, mondd:
hány korall építi
iszonyatod?

Tenger!
befogadod
a szennyet, az iszapot,
zátonyok rakódnak benned,
tornyok –
ó
tenger:
mégis a kékséget mondd,
arcodon
az eget ragyogtatod!

TANÁROK BALLAGÁSA

Az olajos katedrák, mint a bálnavadász hajók,
nem térnek
vissza. Csupán egy tátott bálnaszáj-embléma lebeg
a vizek
fölött. Elsüllyed a bicskafaragásos, pengekarcolásos
matt bútorzat, kicserélődik a dekoráció. Ballagnak
a régi
tanárok, elballagnak a ballagtatók. Arcuk mint a fűzfák
árnyéka, sárga vizekben agonizál, s a szemük tele van
arcainkkal. Mint ahogy ág ereszti el a leveleket,
lepilléznek
az arcaink, szemeik fürkészdarazsai riadtan elrepülnek,
elbújdosnak a szélrózsa rozsdás vasbozótjában.
Krétaporos fejüket ekkor az öreg tanárok befedik nyakig
cylinderrel, ne lássa senki, hogy szemeik elrepültek,
és amíg jegyzeteiket zavartan összeszededegetik,
rájuk csapja
az ajtót az utolsó óra utáni mázsás súlytalanság.
Öltöznek gyorsba, harangszóba, öltöznek súlytalanságba,
kitépik őket az ablakok örvényei, a tébolyodott
tengerszemek,
s elúsznak egymás után,
vízszintesen,
napba nézve.

Mint a vízmérték, megállnak a föld alatt.
Mi ácsorgunk még az óperenciás ködök partján,
halászatjuk
az arcainkat, és aki kifogja arcát, fölfedezi
és megsímogatja
rajta az apró hegeket, forradásnyomokat,
amit a világgáment
darazsak áldott tojócsövei hagytak.

A VILÁG ÖRÖKBEFOGADÁSA

Ami az ujjaim közt átfolyik,
észre sem veszi,
és kezemmé lesz.

Szólok a vízhez,
szólok kövekhez, könyvhöz, késhez,
megsímogatom, kézbe fogom,
s megbújik mind a tenyeremben,
mintha egy bokros udvaron
ipiapacsot játszanának.

Nevüket
külön
nem is tudom,
de mint ha rezegnek orgonaágak:
ők mozgatják
kezeimet.

Szólok hát nekik: kezem.
Azt mondom nekik: kezem.
Naponta elmondom nekik: kezem.

S ha már vén este lesz, két tenyerem
lassan
összecsukom,
mindüket
helyére hempergetem,
s hogy ne fázzanak az árvaságban,
mivel nevüket
nem is tudom:
nevemmel őket is
betakarom.

BÉKESSÉG NEKTEK, UTAK!

Békesség nektek utak, békesség –
a vándor így mond esti köszöntést,
földet összespárgázó kötelékek,
benövő artériák, erecskék!

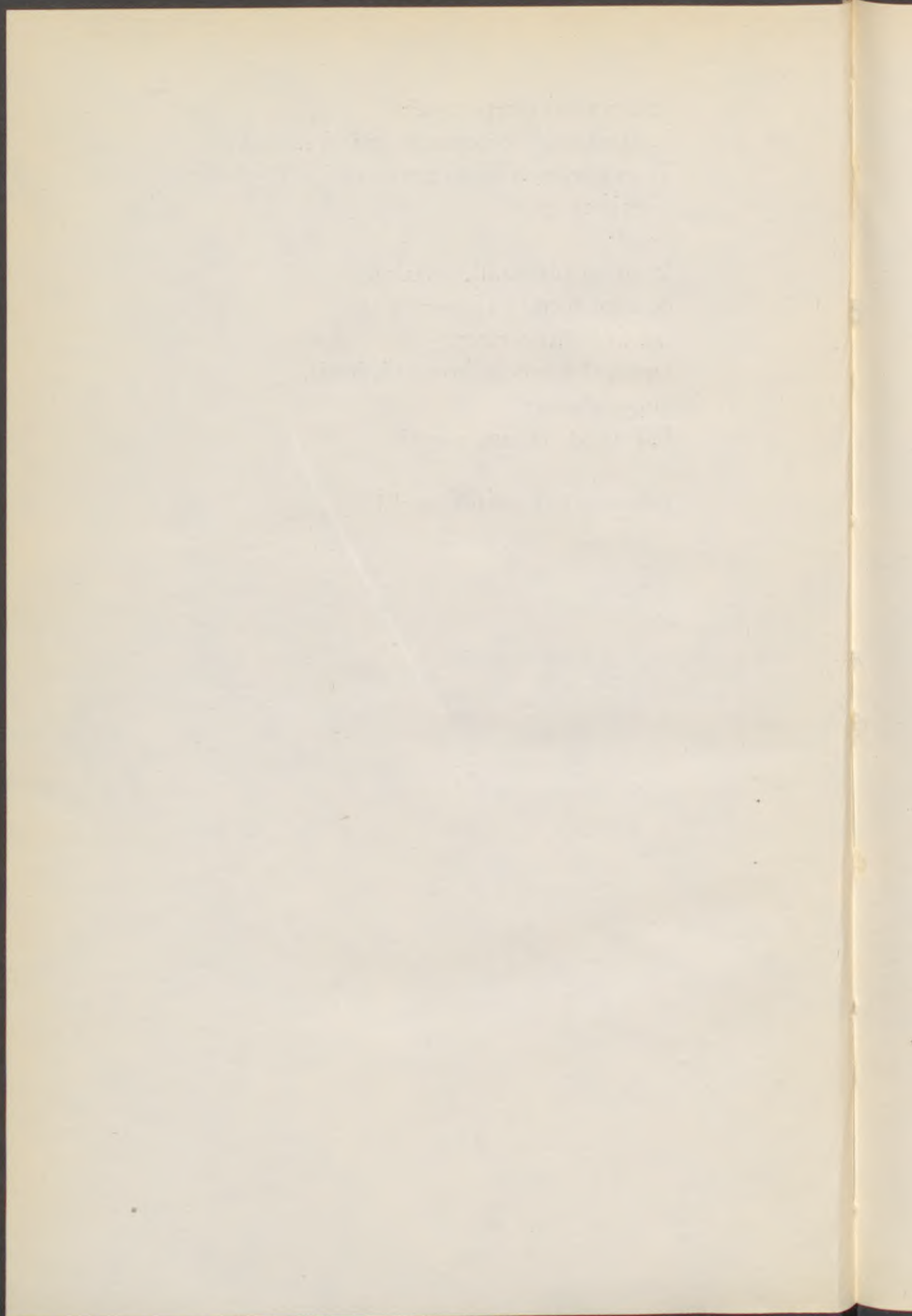
Békesség neked hegyiösvény
valahol Németországban,
melyen egy asszony ment,
amikor arra jártam.
Ezentúl mindig ott lépeget –
azon az úton
esteledik.

Békesség neked is Bugac homokja,
ezer csapása,
ahol egy éjjel elszedték tőlem a békét
s hirtelen
fácáncsibék keltek ki bennem
s vérem bokrait betöltötték
csipogással.

Békesség nektek utak, békesség
falvak nyelőcsövei, városok
futóárkai, hegyeket mint Gullivert

lepányvázó szerpentinek,
kapaszkodók, betonutak, macskakövek!
Ti mindennyelvű idegenvezetői a Földnek:
kísérjétek
az utazót
az öröm turistaállomásaira,
de ahol törik a fű mert a láz
laskává süti a rétet:
kongasd a szívét, kongasd, halál,
hogy bőgjön:
Bár az út ne érne véget!

Békesség hát nektek, utak!



BÓJTI SZÉL

1847

BŐJTI SZÉL

Ostoros, bőjti szél,
ostoros, bőjti szél!

Nincs lomb, a fákon
sehol egy zöld levél.

Csak ami hullt,
csak ami múlt,
az a jelen Jelen.

A történetem.
A történetünk.
A történelem.

Mert zúg, zúg csak e húsvét nélküli szél, kitakarva
kése előtt a szülői ágyék, védtelenül
a Kárpát-medence kitarva a bőjti szélnek,
hamuval síkálja, homokkal dörzsöli,
megterméketleníti,
tombol az iszonyú
magzatelhajtás hogy belesápad
a buja buzsaíki rózsza, a rozsmaring
levelét elhullajtja, szemeink éléskamráiból
kifogy a zöld és hallgatással

telik meg a csángó madarak torka,
elvetélteti a múltat is, kikaparja
a halottakat is, neveik szétperegnek, a vénék
ujjperceikkel átgeréblyézik az időt, betűket
guberálnak, elgurult, penészes halott-pénzeiket,
dúdol a fiatalabbja sodródó szilánkok pergőtüzében,
koccanó üvegcserép
hangjával, üvegszilánkok jégcinke-hangján,
sírják, hogy elhordja róluk a földet a szél,
betemet sebesültet, temeti azt aki él, –
átfütyül rajtunk is, viszi az átkot, katonanóták
szájharmonikás bánatát röhögve elsodorja, el mind
a hősokeket, el aki nem hős, csak dereka
szakadt, csak ina szakadt, lett belőle
föld, művelhetőbb és porhanyósabb, hát azt viszi,
viszi az emlékezet humuszát, cseppre-csepp
gyűjtögetett emberségünket, a humanizmus
teraszait elfújja mint a gyertyát, lesodorja
a Csontok Hegyről, söpör helyükbe sorshulladékokat,
terel föl koponya-bárányokat,
söpri a torkunkból tépett káromkodást, hogy
épüljön belőle Magas Kultúra, Hadipotenciál,
faragott kultúrák járma helyett
áramvonalas szériajárom, tulipán nélküli,
épüljön sivatag, oroszlán nélküli,
drótokkal csak és sakállokkal, –
s a fák,
a fák már kitépett
idegrendszerek, rángatóznak,
kaszálnak mint a pókláb, pokoli

heppening áll hetek óta, megbolondít,
rángok már én is a fákkal, szürrealista
valóság bokra, rángok, kaszálnak végtagjaim,
futok a földönfutó homokszemekkel, siratom
eltemetetlen halottainkat is,
hajtogatom,
fejem ingázó metronóm gombja,
magamnak hajtogatom:
Kapsold ki szélpásztás lokátoraidat, Isten!
Szakadjon föld a halottakra,
irgalmas, fekete föld!
És béke, béke a mi lelkeinkre!

... ostoros, bőjti szél,
ostoros, bőjti szél –

Cserzetten zörögnek utcák, utak,
mint száraz marhabél,
veri az évszak dühe a tájat,
lúdbőrzik, borzong a vér...

Csak ami hullt,
csak ami múlt,
az a jelen Jelen.

Másznak szét a havak bélférgei
földeken, réteken.

Mászik, pörög a gyámoltalan
törött csigaház, reves törek,
pozdorjanád, kifakult újság,
vizek áztatták, vizeletek,
májfoltos tavalyi levél, csavargó
istállószalma,
sodródik a szélverésben
nyúlbogó, birkabogó,
emberek, állatok piszka.

A nyárfák orgonasípjai
recsegnek, sipákolnak,
távvezetékek gitártüzeiben
a fölkelő nap háza kigyullad –
elhamvadunk-e magunkba zárva,
láz betöretlen ménjei?
húsvét nélküli temetőkön,
dobogunk a halál rétjein,
konok taglóba-ugrók, a húsvét
zabláját kényesen visszaköpjük,
csökkenten nővők: gyermekbetegség
vérbajjal párizik bennünk,
s hol van már a mi barbár tavaszunk!
idegen évszak
fejszéi recscentik az almafát,
virágaink is elalélnak,
csak a krizantém bűdösödik,
bomolva böfögi föl ez a táj
a krizantémszagot, szemünket, szánkat
benővi krizantémhomály,

tulipán, jácint, gyöngyvirág,
bazzsalikomok, csöpp nefelejcssek:
emeltek, árvák, a föld fölé
illathimnuszos virágkelyhet,
s lesz ti-nyelvetek is elvarázsolt
krizantém-röfögés –

Ős álmok-szegénye! álnokok tetvese:
zsibbadt anyaföld!
magadra nézz!

És nép, te költészet fogától véres:
kígyó a faág is! játékszerül
sárkányországot hogy szültél hát
magadnak, én gyönyörűm!

Ül arany ménen Magor király
a legfőbb ménúr és furulyál
szívárványhártyás buborékot
feszítenek ki köré a hangok
hangbuborékban Magor király
a legfőbb ménúr csak furulyál
a szívárványló buborékot
burokká pöttyözik már a hangok
ül a burokból Magor király
a legfőbb ménúr és furulyál
s a sárkánybélle szövődött burkot
sárkánnyá növesztik köré a hangok
s a sárkánybélben Magor király

a befalt bárányoknak furulyál
lesznek a bárányok a bélen bolyhok
az égbolt falán felhőfodrok

Ím, a sorsodat mondom.
Sorsod: a sorsom.
Szolgál az ének és kiszolgáltat.
Hajnalok, esték bevéreződnek,
napharapástól üszkölődnek,
s orbáncosodnak szavak, remények,
helyén a sok sanda holdmarásnak.

Napfogak, érckoronások!
holdviperák, ti laposfejűek!
keretlegényei, szakmányosai
az őrlő bőjti szélnek!

... ostoros, bőjti szél,
ostorós, bőjti szél!

Veri az évszak dühe a tájat.
Leszek én csontfehér.

Mert valahol
tátog egy kertkapu
a föld alatt,
holdsugár-tengelyen ki-be csapódik:
levegő után kapkod, pántjai
megernyednek –
hasba rúgta a szél.

Ki hagyta nyitva?
Milyen kert kapuja?
Ki hagyta nyitva?
Jaj, szerelmem, mindegy,
olyan mindegy már, jönnek a héják,
jönnek a héják –
rejts el!
Jön a görény,
jércenyakat keres –
rejts el!
Jaj, szerelmem, jön már a róka
s váram falai árvagané-rakás,
tyúkszaros szemétdomb az én váram,
kihajlik azon a vér bimbója,
kihajlik rajta a rózsza, vérem
virága: már szimatolja,
szaglássza már a véretem –
rejts el!

De csak varangyok jönnek,
jönnek a kerten, tötyörögnek,
a kertkapun is áttötyögnek,
ökrendeznek arcom előtt,
csúfolkodnak, mondják:

Elsötétítés van régen már, uram,
szemgödrében meg mindszeni gyertya van?
Ejnye,
ejnye,
ejnye!

Ha ráspricceljük vizipuskánkat,
szuperfoszfát lesz, mire kiszárad.
Kipisáljuk!
Kipisáljuk!
Kipisáljuk!

A békahúgynak nincs párja, uram!
Ki megvakul, az belátja, uram!
Úgybiza, úgy:
kipisáljuk!
Úgybiza, úgy!

Aztán a darazsak, a darazsak,
füstölgök, fölfüstölöm magamat,
a békazsákból
kizúgnak mégis a darazsak,
zúdulnak füstös fejemre,
tekerik rá a levegőt
mintha spulni lenne,
sűrögnek, mint ahogy elektronok
bábozzák be az atommagot.

Lent,
kint,
messziről
testek, gépek lihegnek,
habzanak, fék csikordul,
bagzanak buszok, továbbügetnek,
valakiből egy gyerek kifordul,
semmi, csak eggyel többen ügetnek,

fék csikordul – – –
szerelmem,
törökök jönnek,
jönnek a törökök,
sós kútba löknek,
kerék alá vetnek,
fog csikordul,
gólya, gólya, gilice,
véres a lába,
hideg vízbe – meleg vízbe,
hideg vízbe – meleg vízbe –

Jaj, szerelmem, rejts el,
rejts el fekete éjszakádba!

(... anyjához készül
Lengyelországba –
Lengyelországba –
Lengyelországba –
anyjához készül,
fekete tóban
tolla fehérül,
anyjához készül,
Lengyelországba,
fekete tóban
tolla fehérül,
anyjához készül,
Lengyelországba...)

Jaj, szerelmem, rejts el,
rejts el fekete éjszakádba!

(Tátog a kertkapu, levegő után
kapkod, pántjai megernyednek,
hasba rúgta a szél,
fogait most mégis összeharapja,
ropog, becsattan.)

... jaj szél, te bőjti szél,
ostoros, bőjti szél!

Gyökér-kasokból elrajzik a homok,
levegőt markol
ág és gyökér.
S minden gyökér
a Föld kihűlő szívéig ér.

Mert fölszaggatva a Föld is, puffadó
kék-zöld monokli az Isten szeme alatt,
mi alvadunk ott, az Isten szeme alatt,
ám büszkén, csak méltósággal:
mi szerkesztettük!
uraim: mi szerkesztettük,
mi meg a bőjti szél,
mert zúg, elzúg húsvét nélkül e szél, kitakarja,
kikaparja a Föld szívét – professzor úr,
professzor úr, készüljön föl az átültetésre!

Igazság: keserves igazunk, ó,
rúgottborjú-nyögés!
Tudomány, üdvözöllek:
fölszabadítod a bennünk lekötött
isten-atomokat, teremtesz, gyógyítsz: áldunk,
s no persze, hogyne, üdvözlét néked is, Cézár,
morituri te salutant: üdvözöllek, hatalmi handabanda,
rakétatechnika, fasizmus, bomba: rég várt és egyetemes
degeneráció-kokkusz, stupidság-baktérium,
szánkat begyomosító némaság-spóra!
Felöltözik a garabonciás bőjti szél
– üdvözlét! – fehér köpenybe, mintha
lenne a jövő doktora, mintha a gólyanéni,
de világra csak homokbabát segít e bába,
homokban fürdeti, homokkal cuclizza: homokórákból
a homokpergés lesz neki anyatej, feje fölé
homokból tupíroz ormóttan fejkötőt, homokból épül –
homok, homok – – –

Föld! meghasított mellű Gaia!
ne halj meg, termő anyaföld, drága!
jövendőnk duhhogó infrahangját
ne hallgasd, ne halld meg, ne halljuk meg!
jövendőnk duhhogó infrahangja
szétvetné szíved és szíveinket!
parancsold vissza fegyenceddé!
minket
varázsolj
szerelemmé,
őszülten is gyermekláncfüvet

kötögető gyerekké,
mert mi csak ölünk és seb sebre forrad,
ragyás sebek csipkeingén át
az élet nedvei kipárolognak,
fecskéfészekként seb sebre forrad
s érdemünk talán hogy terem a Föld?
fejünk fölött
örök ítélet,
veszendőség vasa csörög,
s ha tenyerünkre, homlokunkra
megfejthetetlenül
ama legvégső gnóma
karvalyláb-csillaga súl:
bizony, jó Csönd-herceg nem hiányozhat!
Ringatja majd a homokbabát.

Föld! meghasított mellű Gaia!
védd magad, édesanyánk!
Varácsolj énekké, varázslódj dallá,
madarat bimbózzon fölénk az ág,
Orfeusz-sípon
az árvaság!

... ostoros, bőjti szél,
ostoros, bőjti szél –

Lázban, lerongyolódva
lebegek: fehér, fehér.

A porból zászlót ragad a szél,
hurrázik, azzal szalad,
de lisztpor-zászlók alatt
minden lisztpor-fehér,
fehérré piszkul kondor hajad,
piszkosan fehérlik a szenvedély.

S ha csöpög,
kutyatej gyanánt ragad
a vér.

Karomon krómpióca-csárda.
Fejemben késelő férgek.

Sugarat köpő alak
gyűrűkőzik most, az alkonyat.

Nem adja magát a béke!

Megtörni jaj, hanyadszor
jössz már, fényköpő alkony!
Hernyóvá hanyadszor hajlítsz,
hanyadszor hullok, hanyadszor!
Hanyadszor emelem fejemet verten!
Kaktuszhiten fellábadok,
fogamon homok csikordul,
homokon roppan a fog,
s míg leng a semmi, a Semmi
vörös kendője szemem előtt,
Fel, torreádor! bóg az aréna,

bocik könnyeznek, tinók, üszők,
este jön, sikít a gyorsvonal,
Cloaca Maxima csövébe fut,
csövekben mászik a villamos,
a reggel új alagút,
amikor virrad, virrad,
fölkelek, fölemelem
fejemre újszülött arcom,
ha most jön, felöklelem,
rétek, füzesek, nyárfák,
az égen a szent tehén
savódzó szemmel ballag –
hát mire születtem én?
hová is születtem én!
Dobogok füstös fehérben,
évezredek nyers végbélszelében
taposok a Halál árnyék-fején,
furcsa kis jószág a Nap tenyerében.

... jaj, szél, te bőjti szél,
ostoros, bőjti szél!

Lázban, lerongyolódva lebegek fölötted, élet:
Fehér,
fehér,
fehér.

Nem adja magát nekem a béke.
Nem adtam meg magam én se.

Nem az én zászlóm,
mit porból szakít a szél.

S mégis: fehér.
Fehér!

Lázban és mindenképp lerongyolódva
lebegek, hókavargásban
billeg szobám, golyókkal perforált
ziháló repülőgépem, megátkozott
madár, átkozott,
le nem szállhat soha,
ideje meghibban, megfeketedik,
viszi ágyamat, sós csatakban
hempergek, mint ha a hal prézliben.

Eljön,
eljön a szabadulás is,
– Bőjti szél, te bőjti szél! –
eljön értünk, hiszem,
– Te szél, te bőjti szél! –
jön majd, tudom.
– Ostoros szél! –

Megtervezem,
megépítem!

Nevetek majd ahogy érett dinnye reped,
– Jaj, szél, te bőjti szél! –
füligszáj jókedv katapultja
lök dzsungeledbe, város! Összehajtom
menekülésem ejtőernyőjét, odavetem
a tigrispofájú tűznek,

– Jaj, szél, te bőjti szél,
ostoros, bőjti szél! –
bejárom Csipkerózsika birodalmát.

Áttöröm a palotát őrző
koronaakác-sövényt, a vadrózsabörtönt,
– Jaj, szél, te bőjti szél! –

megcsókolom az alvó lovakat, galambokat,
a dühös szakácsot, ügyetlen kuktát,

– Ostoros szél,
ostoros, bőjti szél! –
mindent és mindenkit megcsókolok, míg
a pókló toronyba, Rózsáig érek.

S amikor Csipkerózsához érek,
– Jaj, szél, jaj, bőjti szél! –

ostorát elejti
a bőjti szél,
– Jaj, szél, jaj, bőjti szél! –

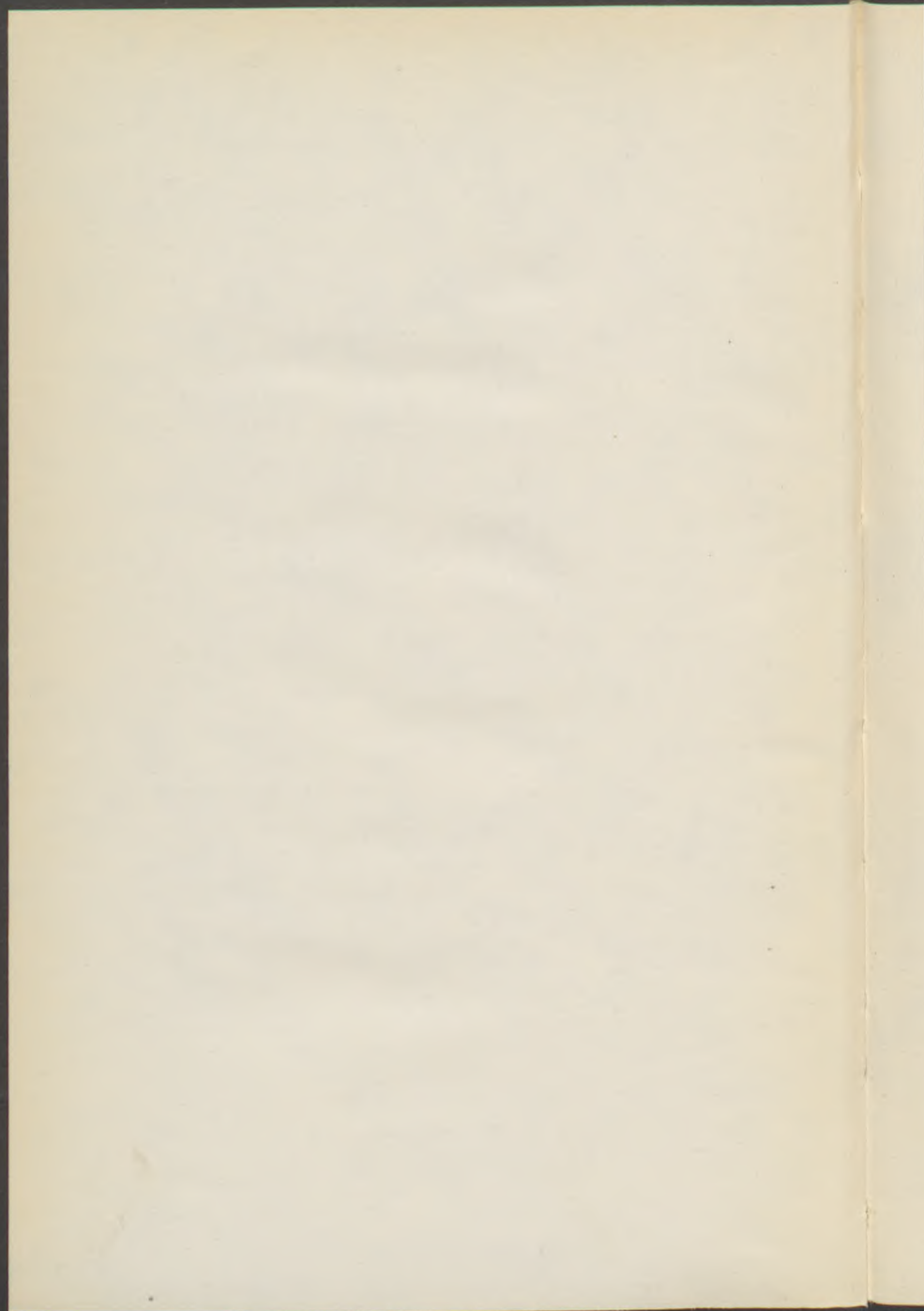
békével telnek az ép edények,
– Jaj, szél, jaj, bőjti szél! –

s föld szakad alá a halottakra,
– Bőjti szél, bőjti szél! –
irgalmas, fekete föld.

– Szél, ostoros szél,
ostoros bőjti szél!

Ostoros, bőjti szél.

Irgalmas, fekete föld!



TARTALOM

KÖLTÉSZET	5
-----------	---

HOLDÖZÖN

AHOL LEGFEKETÉBB	9
EMBER VAGY MADÁR?	10
KUTYÁK	11
DEVALVÁCIÓ	13
JUHARCSILLAG	14
ÚJ DALOK SZÜLETÉSE	15
PILLANAT	18
LEVÁGHATATLANUL	20
EMBER	21
NAPOK FOGYÁSÁN	22
FEHÉR MEZŐ	23
ORDAS KARÁCSONY	24
A TÉLI HOLD	25
EMBERTELENÜL	26
DÜNNYÖGŐ	27
RÉGI SZARVAS	29
ÉGI SZARVAS	30
SZÉL JÁR	31
HAJÓK	32
MÁSVILÁG	33
ANZIKSZ A JÓISTENNEK	35
IN MEMORIAM D. THOMAS	36
LÉLEK, VÁZÁBA TŰZVE	37
MIT AKAROK?	39

HITETLEN KRÉDÓ

CSONT-CITERA	43
UTAK KERESZTJE	45
BUSÓ	48
ZÁPOLYA URAMÉK ASZTALÁRA	50
PIROS SZÖKŐKÚTJÁT A VÉRNEK	51
ARCOM RÉTJE	52
VADKÁCSÁT RECCSENŐ JÉG	53
MONDÓKA	54
EGY NAP – 24 VERSSOR	56
ADALÉKOK	57
A SZOBOR VISSZASZÁLL	60
KÉRDŐÍV	62
ÉN, TE, Ő	63
HITETLEN KRÉDÓ	64
KAZAL ALJÁBÓL	66

AZ IDŐ KALODÁJÁBAN

MADRIGÁLOK FEJHANGON, VISSZHANGGAL	69
1. RÖVIDZÁRLAT	69
2. LUK, LIK	69
3. JÖJJÖN CSAK TÉL!	70
4. HAMIS VISSZHANG	71
5. EGYRE HALKABB	72
FINTOROK SZÜLETÉSNAPON	74
MINDSZENTI ÉNEK	76
VADGALAMB	78
ASZÁLY	79
HOL VAGY, KÖLYÖK?	81
A SZIKLÁK MADARA	83

PÁRHUZAMOS DALOK	84
DUPLA SPÁRGA	86
SZENTENCIÁK – MAGAMNAK	87
TÁVODÓDÓBAN	89
HA MEGLEP A DÉR	90
MINDEN ÚT VÉGÉN	91

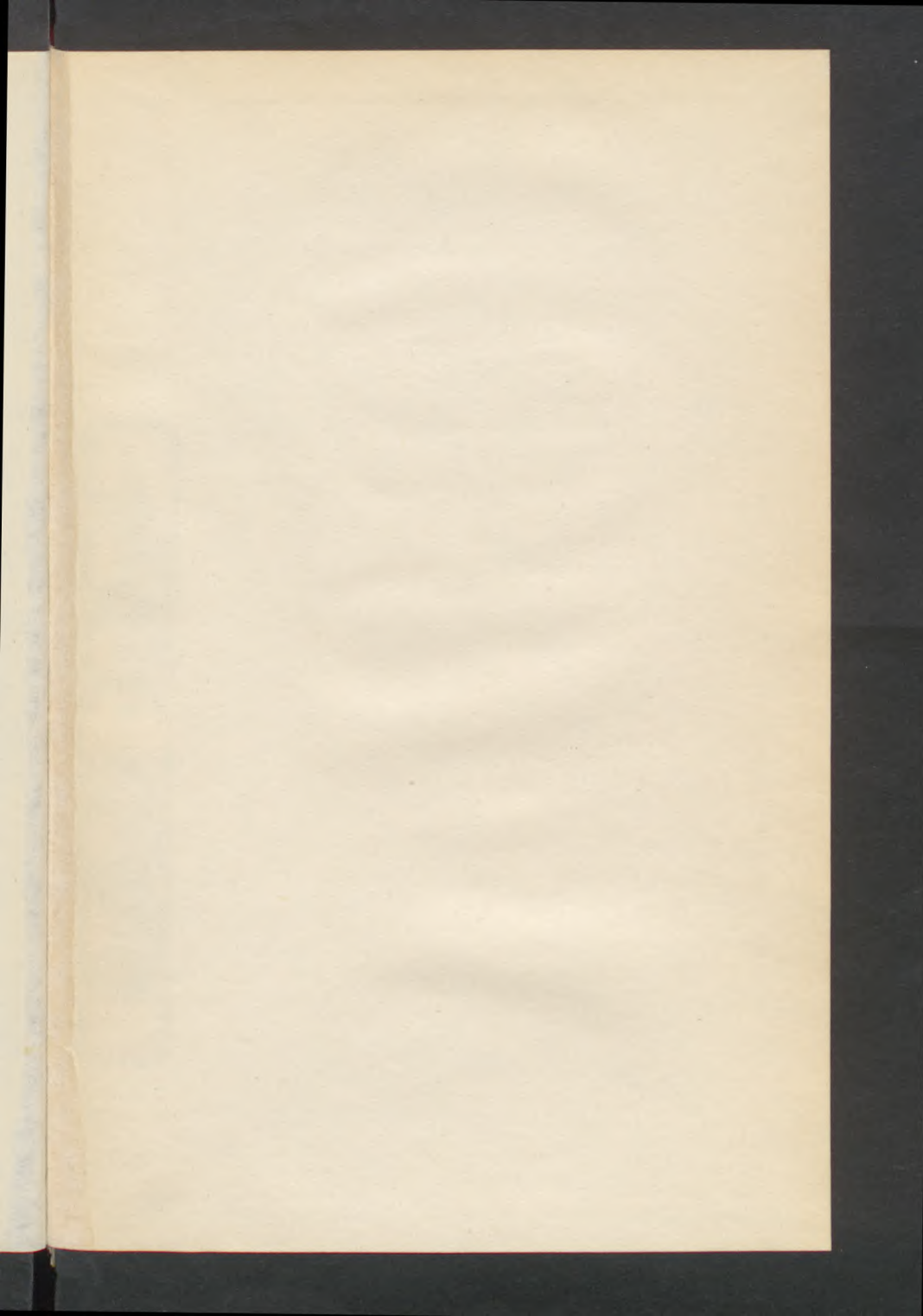
BÉKESSÉG NEKTEK, UTAK!

VISSZAFELÉ	95
ELMENTEM A TENGERRIG	96
BOLYONGÁSOK	97
LÁNYOM SZÜLETÉSNAPIJÁN	99
VIRÁG A SZÉLBEN	100
JEGENYÉK	101
RÁOLVASÓ	103
ÜVEGFÚVÓK	105
HAJNALI MÁGLYA	106
ANYÁM GALAMBOT ÁLDOZOTT	108
ÁLLOK VIRÁGBAN	109
IDŐTLEN ŐSZBEN	111
FOHÁSZ	112
TENGER	113
TANÁROK BALLAGÁSA	114
A VILÁG ÖRÖKBEFOGADÁSA	116
BÉKESSÉG NEKTEK, UTAK!	118

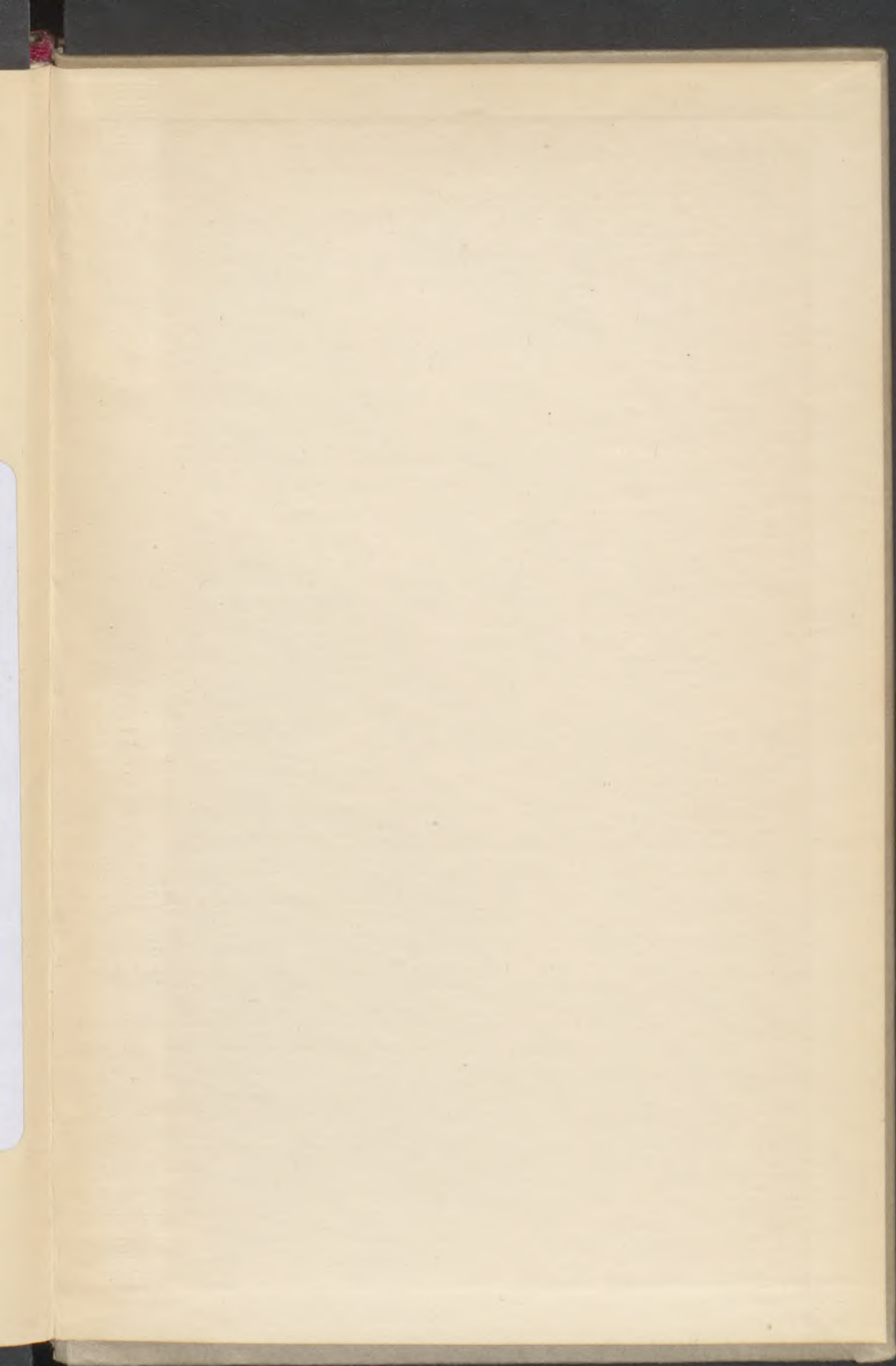
BÓJTI SZÉL	121
------------	-----



FELELŐS KIADÓ A SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA • FELELŐS
SZERKESZTŐ ÁCS MARGIT • MŰSZAKI VEZETŐ JÁNOSA ISTVÁN • MŰ-
SZAKI SZERKESZTŐ MEZŐ ZSUZSA • A BORÍTÓ- ÉS KÖTÉSTERV PINTÉR
LÁSZLÓ MUNKÁJA • A KÖLTŐ FÉNYKÉPÉT KOFFÁN KÁROLY KÉSZÍTETTE
MEGJELENT 1973-BAN, 7,2 A/5 ÍV TERJEDELEMBEN • MSZ 5601-59 ÉS
5602-55 • SZ 1840-1-7374 • 72-2893 - SZEGEDI NYOMDA







1850

KISS: GLENEDDER